

A photograph of a modern building with a dark, vertically-slatted facade and several windows. In the foreground, there is a blue and red climbing net structure on a red safety mat. The text is overlaid on the left side of the image.

Talouden tilannekuva ja vahvistavat toimenpiteet

Raportti Mäntyharjun kunnalle
23.5.2023

Inspira

Sisältö

01 Yhteenvedo ja johtopäätökset

02 Toimeksiannon tausta ja työn kuvaus

03 Sote-rahoituksen siirtojen vaikutukset

04 Mäntyharjun kunnan talouden kehitys

05 Skenaariotarkastelu

06 Liitteet

01 Yhteenveto ja johtopäätökset

Yhteenveto ja johtopäätökset (1/3)

1. Mäntyharju kunta tavoittelee tilannekuvaa taloutensa kehityksestä vuosina 2023-2032.

- Suurten uudistusten toteutus ja hankala suhdannetilanne leimaavat tulevia vuosia. Sote-uudistus (2023) ja TE-uudistus (2025) ovat keskeiset lähivuosiin vaikuttavat uudistukset.
- Suhdanteessa korostuu julkisen sektorin alijäämäinen talous. Valtion alijäämä on vuositasolla noin 10 mrd. eur, hyvinvointialueet ovat noin 1 mrd. eur alijäämäisiä ja kuntien talouden ennakoitaan heikkenevän vuodesta 2024 eteenpäin noin 0,5-1,0 mrd. eur alijäämän (rahavirta).
- Inspira toteutti Mäntyharjun kunnalle talouden näkymiä ja taloutta vahvistavia toimenpiteitä kartoittavan selvitystyön. Työ toteutettiin huhti-toukokuussa 2023.

2. Positiiviset kertaerät ovat viime vuosina vahvistaneet Mäntyharjun kunnan taloutta.

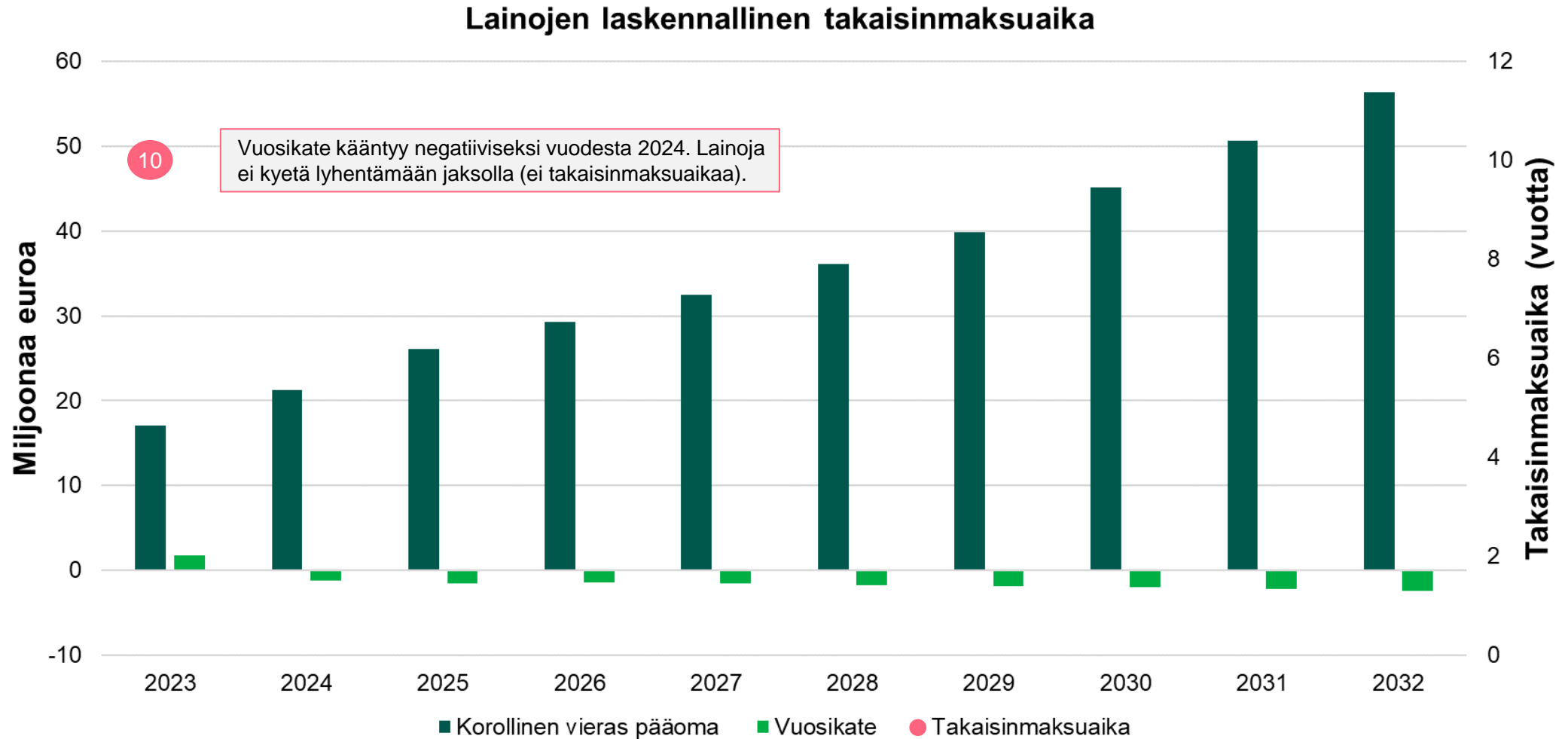
- Kunnan vuosikate on ollut hyvällä tasolla vuosina 2021-2022 (1,1 milj. euroa – 2,9 milj. euroa) ja ylittänyt investointien määrän (2,4 milj. – 0,9 milj. euroa).
- Kunnan verotulot ylittivät vuonna 2022 veroennusteen selvästi, valtionosuuksia maksettiin arvioitua enemmän ja kunta sai 1,2 milj. euroa koronakorvauksia. Kunnalla on vuoden 2022 loppuun mennessä kertynyt taseeseen ylijäämää 6,7 milj. euroa.
- Viime vuodet kuntataloutta vahvistaneiden väliaikaisten rahoituserien poistuminen (mm. koronatuet, sote-uudistuksen jälkeiset verohännät) heikentää käyttötalouden lähtökohtia. Sote-toimintojen poistumisesta Mäntyharju hyötynee pitkällä aikavälillä, alkuun maksettavaksi tulee noin 0,3 milj. eur siirtymätasaus. Kunnan negatiivinen väestökehitys pienentää sekä verotulokertymää että valtionosuuksia.

3. Ennustejaksolla talous kääntyy merkittävästi alijäämäiseksi vuodesta 2024 (-2,8 milj. euroa) ja lainakanta kasvaa voimakkaasti.

- Laaditun ennusteen perusskenaariossa vuosikate kääntyy negatiiviseksi vuonna 2024 (-1,2 milj. euroa) ja on -2,4 milj. euroa ennustejaksون lopussa vuonna 2032. Myös tulos taittuu alijäämäiseksi vuonna 2024 (-2,8 milj. euroa) ja on -4,4 milj. euroa vuonna 2032.
- Ennustejaksolla käyttötaloutta heikentävät erityisesti vuonna 2024 nousevat kustannukset (henkilöstö, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat) sekä verotulokertymän ja valtionosuuksien heikentyminen.
- Kunnalla on edessään merkittävän kokoinen keskuskeittiöinvestointi 2024-2025 (4,5 milj. euroa) sekä vedenpuhdistamoinvestointi 2030-2032 (4,0 milj. euroa). Perusskenaariossa investointeja toteutetaan keskimäärin n. 2,5 milj. eurolla per vuosi jaksolla 2023-2032.
- Heikko käyttötalouden tulorahoitus pakottaa kunnan rahoittamaan suurimman osan investoinneista lainalla. Kunnan lainakanta kasvaa ennustejaksون alun 17,1 milj. eurosta vuoteen 2032 mennessä noin 56,4 milj. euroon. Vuosikate pysyy negatiivisena, eikä kunta kykene lyhentämään lainojaan

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

Perusskenaario, ei vahvistavia toimenpiteitä

Yhteenveto ja johtopäätökset (2/3)

4. Kunnan tulee tehostaa ja keventää toimintaansa sekä vahvistaa vuosikatetta talouden tasapainottamiseksi.

- Mallinnuksessa kunnan talouden tasapainon palauttaminen edellytti tuottavuusohjelmaa, jossa taloutta vahvistetaan. Tehostamispaine kohdistuu vuosiin 2024-2025. Mikäli talouden tasapainottaminen tehtäisiin vain toimintakuluja karsimalla (skenaario 1.1), tarvittava toimien laajuus on yhteensä noin 16,8 % (noin 3,15 milj. euroa) vuosina 2024-2025, jotta tilikauden tulos olisi positiivinen vuonna 2025. Tämän jälkeen tehostamistarve on maltillinen 0,20 % per vuosi (38 tuhatta euroa per vuosi).
- Toimilla kunnan talous on 1,3 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024 ja sen jälkeen tasapainossa ennustejakson aikana.
- Korollisen vieraan pääoman määrä kasvaa hitaammin ja jää noin 31,2 milj. euroa pienemmäksi verrattuna perusskenaarioon. Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika säilyy keskimäärin noin 12 vuodessa lukuun ottamatta vuotta 2024, jolloin se on 76 vuotta.

5. Talouden tasapaino on erittäin haasteellista saavuttaa vain käyttötaloutta tehostamalla. Maltillisemmalla kuluja keventävällä tuottavuusohjelmalla (10,0 % tai 5,0 %) kunnan talous ei saavuta tasapainoa ja jää alijäämäiseksi.

- Keskitason tuottavuusohjelmassa (10,0 %, skenaario 1.2) kunnan taloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 10,0 % (noin 1,9 milj. euroa) ja tämän jälkeen 0,50 % vuosittain (100 tuhatta euroa per vuosi).
- Toimilla kunnan talous on alijäämäinen koko ennustejakson ajan (-1,9 - -0,9 milj. euroa vuosittain) ja kertynyt alijäämä ennustejakson lopussa on -3,2 milj. euroa ennustejakson lopussa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on ennustejakson lopussa 35,2 milj. euroa ja noin 21,2 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.
- Maltillisessa tuottavuusohjelmassa (5,0 %, skenaario 1.3) kunnan taloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 5,0 % (noin 970 tuhatta euroa) ja tämän jälkeen 0,50 % vuosittain (100 tuhatta euroa per vuosi).
- Toimilla kunnan talous on alijäämäinen koko ennustejakson ajan (-2,4 - -1,9 milj. euroa vuosittain) ja kertynyt alijäämä ennustejakson lopussa on -12,3 milj. euroa ennustejakson lopussa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on ennustejakson lopussa 44,1 milj. euroa ja noin 12,3 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.

Yhteenveto ja johtopäätökset (3/3)

6. Yhdistämällä kulusäästöihin investointiohjelman kevennys ja veronkorotukset, säästöpainne kuluissa pienenee.

- Yhdistämällä tasapainotusohjelmaan investointitason madaltaminen (yht. 6 milj. euroa), +0,50 % korotus (400 tuhatta euroa) kunnallisveroon vuodesta 2024 ja 170 tuhannen euron korotus kiinteistöverotuloon 2024 (skenaario 2.1), käyttötalouden tehostamispaine pienenee vuosina 2024-2025 yhteensä 13,6 %:iin (2,6 milj. euroa)
- Yhdistämällä tasapainotusohjelmaan investointitason madaltaminen (yht. 6 milj. euroa), +1,0 % korotuksen kunnallisveroon vuodesta 2024 (800 tuhatta euroa) ja 170 tuhannen euron korotus kiinteistöverotuloon 2024 (skenaario 2.2), käyttötalouden tehostamispaine pienenee vuosina 2024-2025 yhteensä 11,6 %:iin (2,2 milj. euroa)
- Kun toimenpideohjelmaa laaditaan mm. palveluverkko, tilakanta ja muu omaisuus on syytä käydä läpi, ja arvioida kuinka laajoja tehostavia toimia kunnassa on mahdollista toteuttaa. Kurssitie 9:n, vanhan paloaseman ja kunnantalon mahdolliset purkamiset eivät vaikuta merkittävästi talouden tasapainoon, kertynyt tulos 400 tuhatta euroa perusskenaariota parempi vuonna 2032 (skenaario 3).
- Nollakorkojen poistuminen kasvattaa korkokuluja ja pakottaa laajempiin tehostamistoimiin. Ennusteessa korkokulut kasvavat suurimmillaan 1,7 milj. euroon (perusskenaario, 2032). Mahdollinen korkojen lisänousu tarkoittaisi korkokulun kasvua 3,1 milj. euroon (skenaario 4, korkotaso +2 %, 2032).

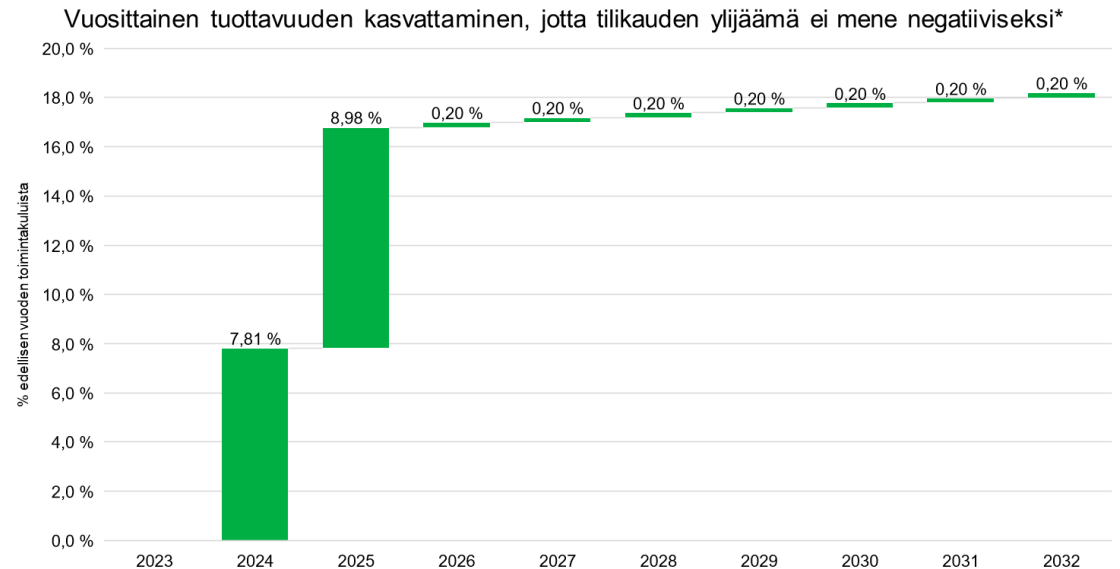
7. Suosittelemme laaja-alaisen taloutta vahvistavan toimenpideohjelman laadintaa, investointien vähennystä sekä käytettävissä olevien muiden taloutta vahvistavien toimenpiteiden kartoitusta (mm. veronkorotukset). Toimenpiteet tulee sisällyttää viimeistään vuoden 2024 taloussuunnitelmaan.

- Taloutta vahvistavien toimien tulee olla erittäin määrätietoisia ja huomattavan laaja-alaisia. Vuosina 2024-2025 toimenpideohjelman kokonaisvaikuttavuuden tulisi olla noin 3,15 milj. euroa (16,8 %) ja tämän jälkeen 0,20 % vuosittain (38 tuhatta euroa per vuosi).
- Mäntyharju on erittäin haastavassa tilanteessa varsinkin käyttötalouden alijäämistä johtuen. Kunnan on syytä varautua talouden kriisiytymiseen. Ns. kriisikuntamenettelyyn päätyminen vaikuttaa mahdolliselta.
- Mikäli kunta kykenee hidastamaan kulukehitystä jo vuoden 2023 aikana, se pienentää vuosina 2024-2025 tasapainotettavaa määrää.
- Käytännössä talouden tasapainottaminen vaatii useamman vuoden toimintasuunnitelman ja toimivaa yhteistyötä koko kunnan organisaatiossa toimenpideohjelman toteutuksessa.

Tehostamistarve on noin 3,15 milj. euroa vuosina 2024-2025

Skenaario 1.1: Kuluja keventävä tuottavuusohjelma (16,8 %)

- Oikealla on esitetty **tehostamistarve, jotta kunnan talous olisi tasapainossa ennustekaudella.**
- Talouden tasapainon saavuttaminen vaatii kunnalta noin **1,7 milj. euron vuosikatteen.**
 - Talouden tervehdyttäminen vaatii välittömiä toimenpiteitä (tehostamistarve vuosina 2024-2025 yhteensä 16,8 % eli noin 3,15 milj. euroa).
 - Jos taloutta saadaan tervehdytettyä vuosina 2024-2025 esitetyn mukaisesti, on tuottavuuspaine tämän jälkeen maltillinen, noin 0,20 % per vuosi (38 tuhatta euroa per vuosi).
 - Muilta osin laskelmissa käytetyt luvut perustuvat perusskenaariossa esitettyihin lukuihin.

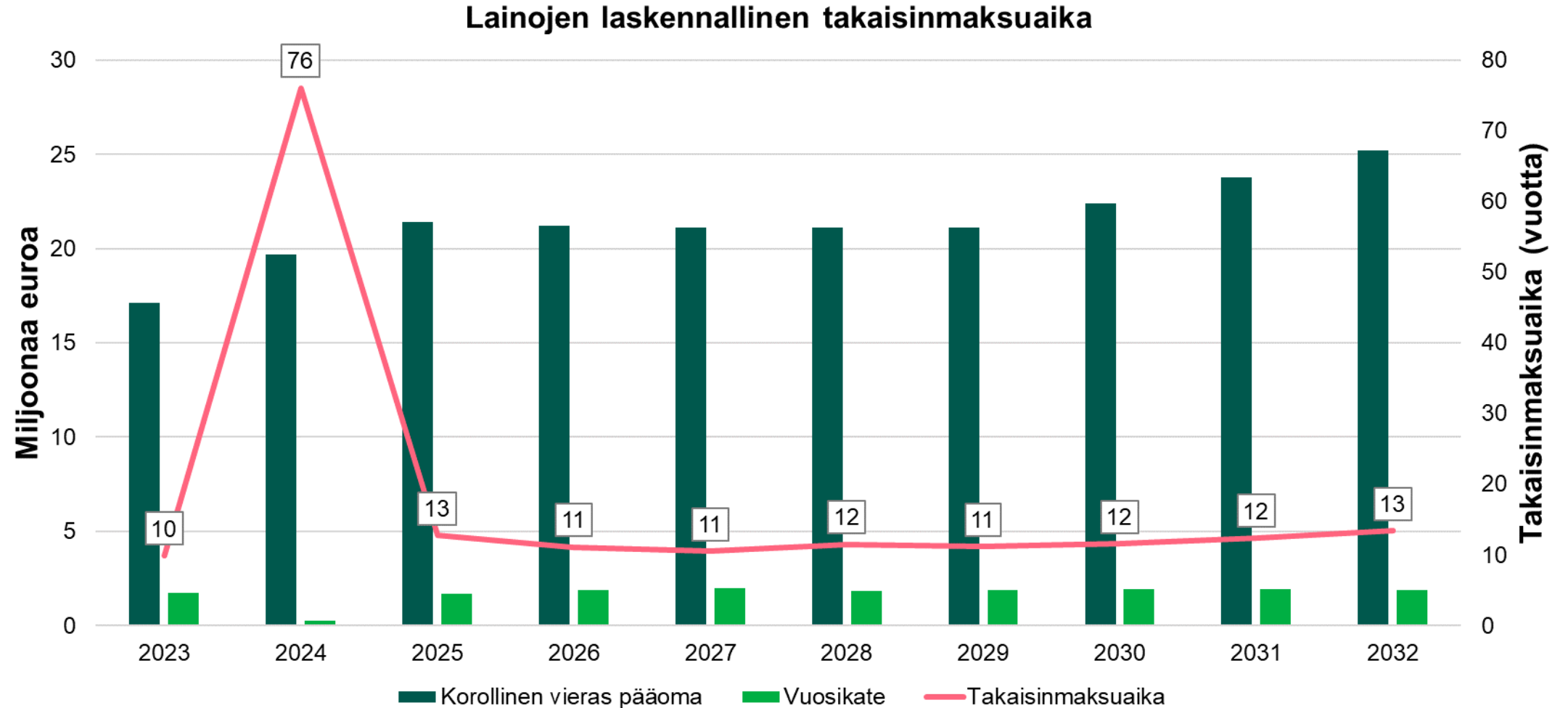

*Tilikauden tulos vuonna 2024 negatiivinen, muina vuosina positiivinen.

Kuvaajassa esitetyt prosentit ovat vuosittaisia tehostamistarpeita edellisen vuoden kulujen suhteen. Vuonna 2024 tehostamisen pohjana on perusskenaarion vuosi 2023.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

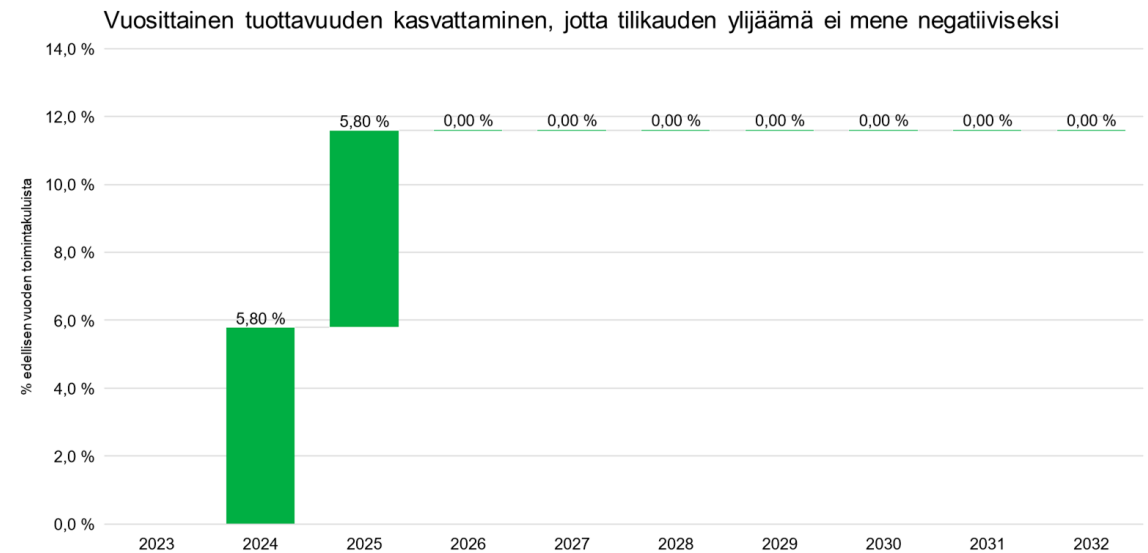
Skenaario 1.1: Kuluja keventävä tuottavuusohjelma (16,8 %)

Tehostaminen noin 2,2 milj. euroa vuosina 2024-2025

Skenaario 2.2 – Toimenpiteitä yhdistelevä tuottavuusohjelma

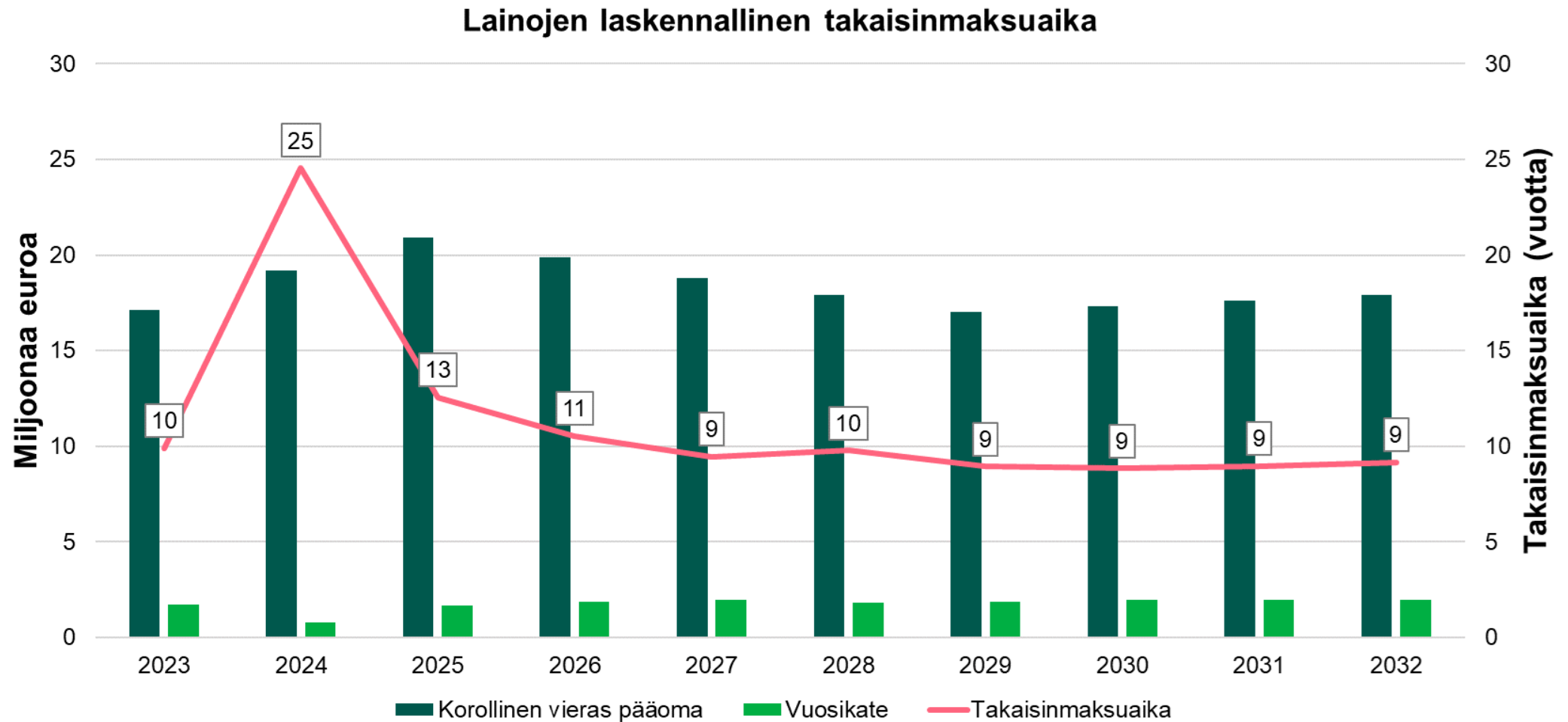
- Toimenpiteitä yhdistelevässä tuottavuusohjelmassa:
 - Käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä noin 11,6 % (2,2 milj. euroa)
 - Investointeja kevennetään yhteensä -6 milj. euroa
 - Kunnallisveroprosenttia nostetaan +1,0 %-yksikköä vuonna 2024 (+800 tuhatta euroa)
 - Kiinteistövero nostetaan 170 tuhatta euroa 2024.
- Kunnan talous on tasapainossa ennustekaudella lukuun ottamatta vuotta 2024.**
- Talouden tasapainon saavuttaminen vaatii kunnalta noin **1,7 milj. euron vuosikatteen**.
 - Käyttötalouden tehostamistarve yllä esitetyillä toimenpiteillä on vuosina 2024-2025 noin 2,2 milj. euroa.
 - Muilta osin laskelmissa käytetyt luvut perustuvat perusskenaariossa esitettyihin lukuihin.

Kuvaajassa esitetyt prosentit ovat vuosittaisia tehostamistarpeita edellisen vuoden kulujen suhteen. Vuonna 2024 tehostamisen pohjana on perusskenaarion vuosi 2023.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

Skenaario 2.2 – Toimenpiteitä yhdistelevä tuottavuusohjelma

02 Toimeksiannon tausta ja työn kuvaus

Toimeksiannon tausta

Suomen julkinen talous ja kuntakenttä ovat merkittävien rakenteellisten ja taloudellisten muutosten keskellä. Kuntien ja kaupunkien talouden kantokyky ja tasapaino uhkaavat heikentyä selvästi vuosien 2023 ja erityisesti 2024 aikana.

- Talouskehitykseen vaikuttavat mm. seuraavat tekijät:
 - Hyvinvointialueuudistuksen toteutuminen ja rahavirtojen kohdistaminen kunnilta hyvinvointialueille.
 - Investointitarpeiden ja rakennetun omaisuuden säilyminen kunnilla ja kaupungeilla (ei siirtoa alueille).
 - Korkea inflaatio, korkotaso sekä energian ja rakentamisen kustannukset.
 - Kustannustasoa nostavat palkkaratkaisut.
- Talouskehitys vaikuttaa myös kuntien ja kaupunkien mahdollisuuksiin toteuttaa taloutta vahvistavia toimia. Esim. kiinteistön myynti on muuttunut selvästi hankalammaksi, kun potentiaalisten rahoittajien pääomakustannukset ovat nousseet.
- Inspira on laatinut selvityksen Mäntyharjun kunnan talouden kantokyvystä pitkällä aikajänteellä (2023 – 2032). Selvityksessä on huomioitu mm. kunnan suunnittelemat investoinnit, erinäiset herkkyytstarkastelujen taloudelliset vaikutukset sekä kartoitettu sekä mahdollisten taloutta vahvistavien toimien mittaluokkaa.

Työn kuvaus

Työtapa

- Projektin alussa järjestettiin Mäntyharjun kunnan kanssa aloituskokous (3.4.2023), jossa kartoitettiin kunnan tavoitteet sekä selvityksessä tarvittavat lähtötiedot.
- Projektin edetessä on järjestetty tarkentavia välipalavereita kunnan kanssa (14.4, 21.4, 3.5, 10.5), jotta kunnan talouden kehityksen, sekä eri skenaarioiden vaikutusten arvioiminen on ollut mahdollista.
- Työn tulokset esitellään Mäntyharjun kunnan johtoryhmälle 22.5.2023, kunnanhallitukselle 29.5 sekä kunnanvaltuustolle 5.6.2023.
- Selvityksessä laadittiin kunnan talouden kehitys aina vuoteen 2032 saakka, sote-uudistuksen vaikutukset, kunnan investointisuunnitelmat sekä muu toimintaympäristön muutos huomioiden. Lisäksi työssä on tarkasteltu erinäisten skenaarioiden vaikutuksia kunnan talouden kantokykyyn.
- Selvityksen lopputuloksena Inspira laati arvion kunnan talouden kantokyvystä ja suositukset toimenpiteistä.

03 Sote- uudistuksen taloudelliset vaikutukset

VM:n siirtolaskelma on päivitetty keväällä 2023, mutta ei ole vielä lopullinen

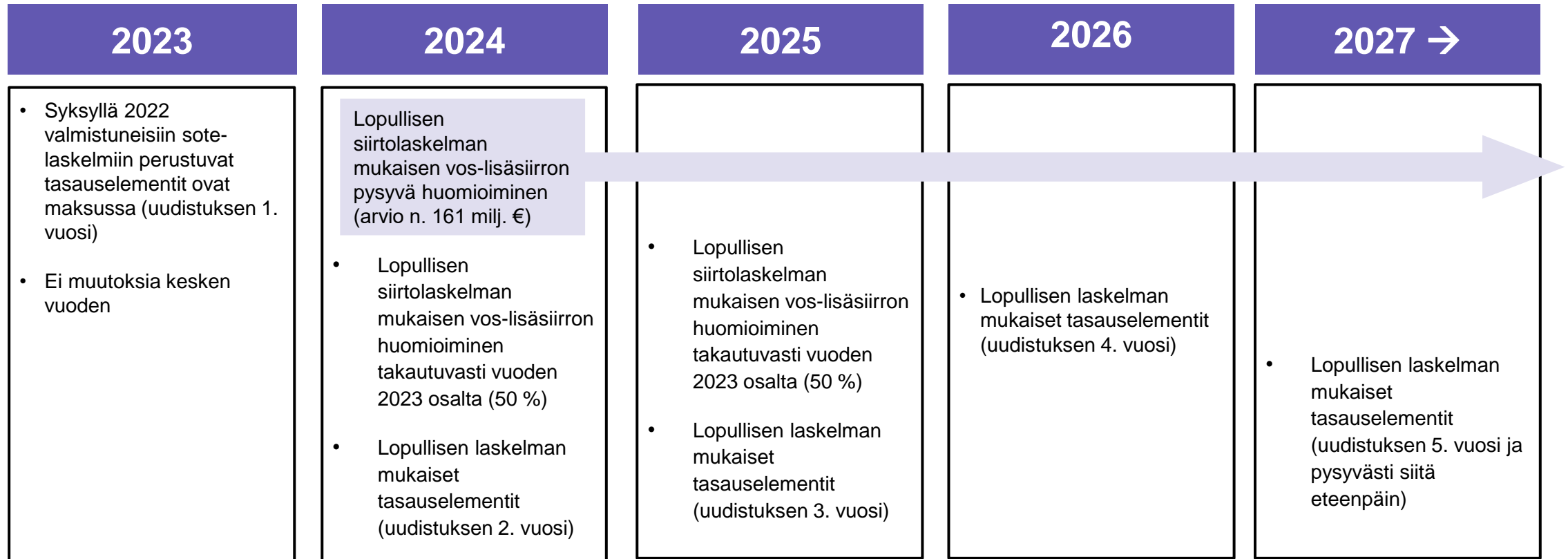
Siirtyvät erät	Kevään 2022 arvion mukainen	Kevään 2023 arvion mukainen	Muutos
Siirtyvät sote- ja pela-kustannukset	21 233 581 000	21 800 502 000	566 921 000
Verotuskustannusten alenema	62 000 000	64 000 000	2 000 000
Siirtyvillä tuloilla katettavat kustannukset yhteensä	21 295 581 000	21 864 502 000	568 921 000
-Kuntien peruspalvelujen valtionosuus	5 361 132 303	5 361 103 753	-28 550
-Kunnallisvero, kunnallisvero-% leikkaus 12,64 %-yks.*	13 173 448 697	13 484 915 195	311 466 497
-Yhteisövero**	817 000 000	913 436 344	96 436 344
-Veromenetysten kompensatio	1 944 000 000	1 944 000 000	0
Siirtyvät tulot	21 295 581 000	21 703 455 291	407 874 291
Erotus (valtionosuuden lisäsiirto)***	0	161 046 709	161 046 709
Siirtyvät tulot yhteensä	21 295 581 000	21 864 502 000	568 921 000

* Arvio perustuu kevään 2022 ja kevään 2023 VM:n ennusteisiin. Kevään 2022 arvioon perustuvassa leikkausosuudessa huomioitu verotuskustannusten alenema 62 milj. €.

** Arvio perustuu kevään 2022 ja kevään 2023 VM:n ennusteisiin.

*** Valtionosuuden lisäsiirtoon sisältyy verotuskustannusten aleneman lisäys, 2 milj. €.

Sote-laskelman jälkikäteistarkistuksen vaikutukset valtionosuuksiin

Sote-uudistuksen talousvaikutukset yksinkertaistaen

Sote-uudistus on myös taloudellisilta vaikutuksiltaan huomattavan laaja-alainen.

- Talousvaikutusten koostaminen yksittäiseen staattiseen tarkasteluun on käytännössä mahdotonta. Suuri osa vaikutuksista syntyy ajan kuluessa ja asteittain kertaantuvista vuosimuutoksista*.
- Jäsennämme sote-uudistuksen vaikutusten muodostumisen tässä raportissa kolmeen vaiheeseen seuraavasti:

1.

Kunnan taloudenpito vuonna 2022

Kunnan omat, ennen uudistusta tekemät ratkaisut määrittävät talouden tasapainon lähtökohdat. VM:n valtakunnalliset sote-laskelmat ovat aina jäljessä verrattuna kunnan omaan tilannekuvaan.

2.

Kunnan talouden tasapainon kehitys VM:n laskelmissa

VM:n valtakunnalliset laskelmat sote-uudistuksen vaikutuksista ja tasapainotilan kehityksestä kunnissa. Laskelmat määrittävät kuntien välisen rahanjaon ja ovat siksi tärkeitä.

3.

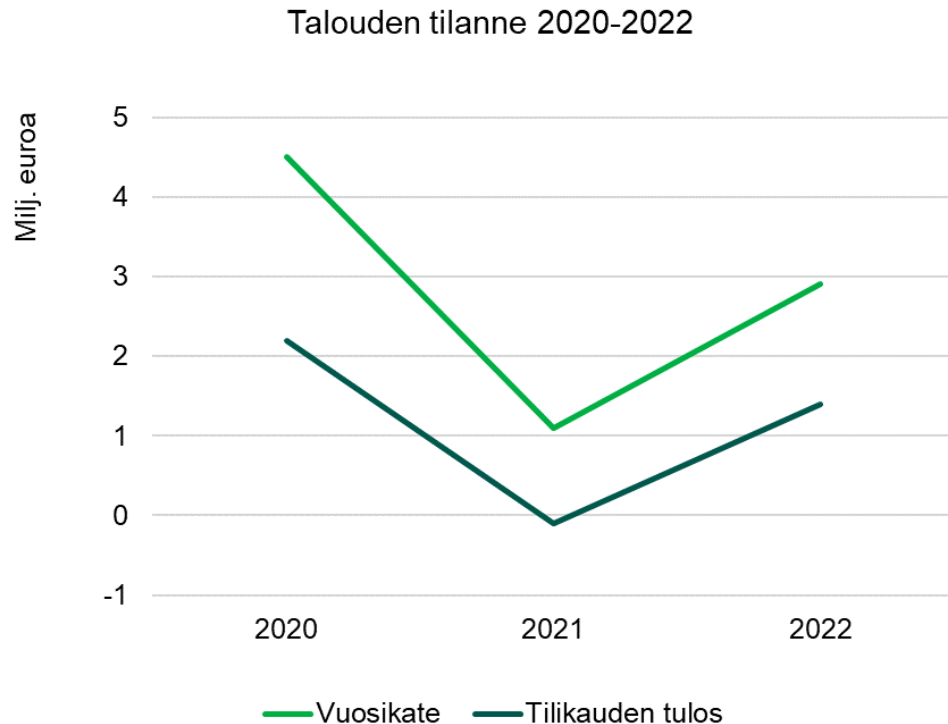
Mäntyharjun talouden kehitys 2023-2032

Kunnan todellinen tulevaisuuden kehitysnäkymä määräytyy kokonaisuutena sen omista ratkaisuista, ministeriöiden toimista ja mm. makrotalouden kehityksestä. VM:n sote-laskelmien määrittämä rahanjako on yksi syöttötieto ennusteeseen.

* Esimerkiksi kunnilta pois siirtyvät verotulot ovat viime vuosina kasvaneet odotuksia positiivisemmin. Verotulomenetyksiä tasataan tasauserillä, joita ei indeksoida, eli niiden kehitys jää selvästi verotulojen historiallisesta kehityksestä. Vastaavasti sote-kulut ovat kasvaneet nopeasti. Niihin liittyy käännteistä dynamiikkaa verrattuna verotuloihin.

1. Kunnan taloudenpito vuonna 2022

Talouden tasapainon lähtökohdat ennen uudistusta

- Mäntyharjun kunnan vuosikate oli vuonna 2020 noin 4,5 milj. euroa ja laski vuonna 2021 noin 1,1 milj. euroon ja nousi vuonna 2022 noin 2,9 milj. euroon.
- Kunnan tilikauden tulos (vuosikate vähennettynä poistoilla ja satunnaisilla erillä) oli vuonna 2020 noin 2,2 milj. euroa ja laski vuonna 2021 noin -0,1 milj. euroon ja vuonna 2022 noin 1,4 milj. euroon
- **Mäntyharjun kunnan talouden tilanne on lähtötilanteessa ennen sote-siirtoja tasapainossa ja kerryttänyt taseeseen ylijäämää 6,3 miljoonaa euroa.** Sote-toimintojen siirto ja muu kunnan toiminta vaikuttavat talouden tasapainoon tulevinä vuosina.

2. Kunnan talouden tasapainon kehitys VM:n laskelmissa

Vuonna 2023 sote-uudistuksen vaikutus kunnan talouteen on +20 tuhatta euroa

Tuloslaskelman muutos vuoden 2022 tasossa (VM 4/2023)

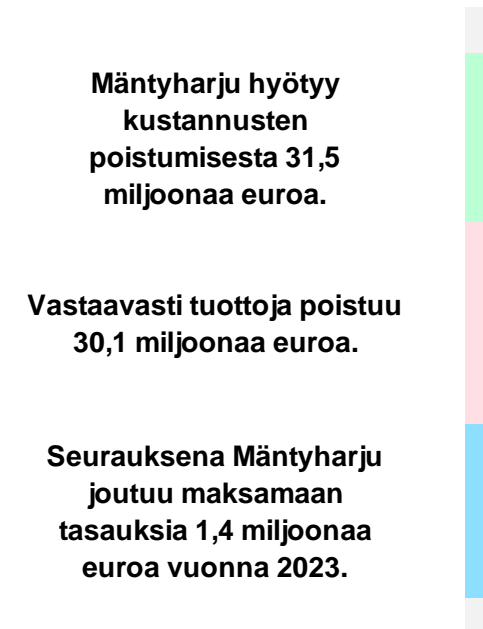
Ensimmäinen vuosi (2023)

Mij. euroa	2022	Muutos	2023
Nettokustannukset*	-46,89	31,49	-15,40
Kunnallisvero**	17,53	-10,49	7,05
Yhteisövero	3,23	-1,08	2,15
Kiinteistövero	2,85	0,00	2,85
VOS, peruspalvelut	16,65	-15,93	0,72
Veromenetysten korvaukset	3,76	-2,63	1,13
VOS, muutosrajoitin	0,00	-1,06	-1,06
VOS, OKM	-0,04	0,00	-0,04
Muut rahoituserät, netto	0,25	0,00	0,25
Verotuskust. alenema	0,00	0,05	0,05
Tasapaino ennen tasausta***	-2,65	0,35	-2,30
Tasapaino eur/as.	-477	63	-414
Siirtymätasaus 2023, meur		-0,33	
Siirtymätasaus 2023, eur/as.		-59	
Tasapaino tasaus huomioiden***		0,02	-2,63
Tasapaino eur/as.		4	-473

* Toimintakate + poistot

** Tasasuuruinen 12,64 %-yksikön vähennys kuntien tuloveroprosentteihin

*** Vuosikate - poistot

Huom. Taulukon luvut ovat VM:n laskennallisia lukuja sote-uudistuksen vaikutuksista kunnan talouden tasapainoon. Luvut eroavat kunnan omista luvuista (esim. talouden tasapaino), johtuen mm. lähtötietojen eri ajanhetkistä ja ennustemenetelmistä. Lähtötietoina hyödynnetty huhtikuun 2023 lukuja.

2. Kunnan talouden tasapainon kehitys VM:n laskelmissa

Uudistuksen pysyvä vaikutus on +310 tuhatta euroa vuodesta 2027 eteenpäin

Tuloslaskelman muutos vuoden 2022 tasossa (VM 4/2023)

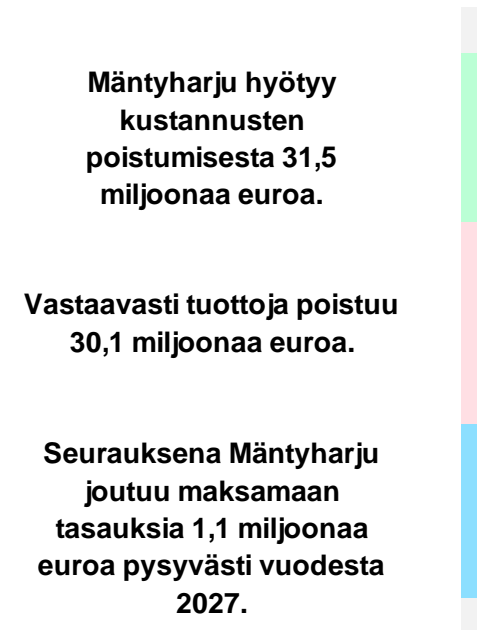
Pysyvä vaikutus (2027-)

Mij. euroa	2022	Muutos	2027
Nettokustannukset*	-46,89	31,49	-15,40
Kunnallisvero**	17,53	-10,49	7,05
Yhteisövero	3,23	-1,08	2,15
Kiinteistövero	2,85	0,00	2,85
VOS, peruspalvelut	16,65	-15,93	0,72
Veromenetysten korvaukset	3,76	-2,63	1,13
VOS, muutosrajotit	0,00	-1,06	-1,06
VOS, OKM	-0,04	0,00	-0,04
Muut rahoituserät, netto	0,25	0,00	0,25
Verotuskust. alenema	0,00	0,05	0,05
Tasapaino ennen tasausta***	-2,65	0,35	-2,30
Tasapaino eur/as.	-477	63	-414
Siirtymätasaus 2027, meur		-0,04	
Siirtymätasaus 2027, eur/as.		-8	
Tasapaino tasaus huomioiden***		0,31	-2,34
Tasapaino eur/as.		55	-421

* Toimintakate + poistot

** Tasasuuruinen 12,64 %-yksikön vähennys kuntien tuloveroprosentteihin

*** Vuosikate - poistot

LÄHDE: VM 4/2023

Huom. Taulukon luvut ovat VM:n laskennallisia lukuja sote-uudistuksen vaikutuksista kunnan talouden tasapainoon. Luvut eroavat kunnan omista luvuista (esim. talouden tasapaino), johtuen mm. lähtötietojen eri ajanhetkistä ja ennustemenetelmistä. Lähtötietoina hyödynnetty huhtikuun 2023 lukuja.

04 Mäntyharjun kunnan talouden kehitys

Tiivistelmä

- **Sote-uudistuksen myötä sekä tuotto-, että kulurakenne muuttuivat merkittävästi molempien pienentyessä**
 - Sote-liitännäisiä kuluja poistui hieman enemmän kuin tuottoja.
 - Kunnan saamien valtionosuuksien määrä pienenee johtuen uudistuksen muutosrajoitimesta ja siirtymätasauksista. Siirtymätasauksen jälkeen uudistuksen pysyvä vaikutus on 0,3 milj. eur vuodesta 2027 eteenpäin.
- **Vuosikate on lähtötilanteessa n. 2,9 milj. eur 2022 ja vuosikatteen taso vaihtelee perusskenaariossa n. 1,7- -2,4 milj. eur tasolla 2023-2032.**
- **Perusskenaariossa tilikaudet ovat alijäämäisiä vuodesta 2024 alkaen. Kunta tarvitsee lisärahoitusta vuoteen 2032 mennessä noin 40 milj. euroa.**
 - Ennustejaksolla kunnan investoinnit ovat vuosien 2023-2032 aikana keskimäärin noin 2,5 milj. euroa vuodessa (inflaatio huomioituna). Kunnalla on edessään merkittävän kokoinen keskuskeittiöinvestointi 2024-2025 (4,5 milj. euroa) sekä vedenpuhdistamoinvestointi 2030-2032 (4,0 milj. euroa).
- **Vuodesta 2024 alkaen kunnan toimintaan kohdistuu tuottavuuden/kannattavuuden parantamisen painetta. Taseen kertynyt ylijäämä (6,7 milj. euroa vuoden 2022 lopussa) on syöty kokonaan vuonna 2026 ja kertymä on ennustejakson lopussa vuonna 2032 noin 24,7 milj. euroa alijäämäinen.**
 - Tuottavuustoimenpiteen mittaluokka on merkittävä, noin 16,8 % (3,15 milj. euroa) vuosina 2024-2025 tämän jälkeen noin 0,20 % (38 tuhatta euroa) per vuosi.
- **Lainakanta kasvaa perusskenaariossa 2032 mennessä noin 56,4 milj. euroon.**
 - Tällöin kunnan *suhteellinen velkaantuneisuus on 267 %.

**Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = 100 x (VPO – saadut ennakot) / Käyttötulot, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.*

Kehitysennusteen laadinnan työtapana (1/2)

Työtapana

- Olemme laatineet tässä selvityksessä talouden kehitysennusteen Mäntyharjun kunnalle vuosille 2023-2032.
- Talousennusteen laadinta tapahtui Mäntyharjun kunnan edustajien kanssa.

Perusskenaario

- Ennusteen pohjana toimii Mäntyharjun kunnan talousarvio 2023 sekä taloussuunnitelma 2024-2025. Keskustelujen mukaisesti talousarvion lukuihin on tehty seuraavat Mäntyharjun kunnan tarkentamat muutokset:
 - Toimintatuotot:
 - Myyntituottoihin 0,50 % korotus vuosille 2023-2025; vuodesta 2025 eteenpäin: 2,0 % inflaatio
 - Muut toimintatuotot: 2,0 % indeksikorotus vuodesta 2024 eteenpäin
 - Toimintakulut:
 - Henkilöstökuluissa ansiotasoindeksi- ja inflaatiokorotus: vuosi 2023: 3,0 %; 2024: 4,0 %; vuodesta 2025 eteenpäin 2,0% inflaatio
 - Palveluiden ostoissa indeksikorotus 2023: 3,0 %, 2024: 4,0 %; vuodesta 2025 eteenpäin 2,0% inflaatio
 - Aineet ja tarvikkeet indeksikorotus 2023: 3,0 %, 2024: 4,0 %; vuodesta 2025 eteenpäin 2,0% inflaatio
 - Avustukset: vuodesta 2025 eteenpäin 2,0% inflaatio
 - Muut toimintakulut: vuodesta 2025 eteenpäin 2,0% inflaatio
 - TE-uudistuksen vaikutus toimintakuluihin ja valtionosuusrahoitukseen VM:n ennusteiden mukaisesti vuodesta 2025 alkaen.*
 - Valtionosuudet 2023 VM:n ennakkollisista valtionosuuslaskelmista (6.4.2023) ja vuosille 2024-2032 VM:n ennusteen mukaisesti (5.4.2023) täydennettynä Tilastokeskuksen väestöennusteella.
 - Korkokustannukset ennustettu markkinakorkoennusteiden mukaisesti.

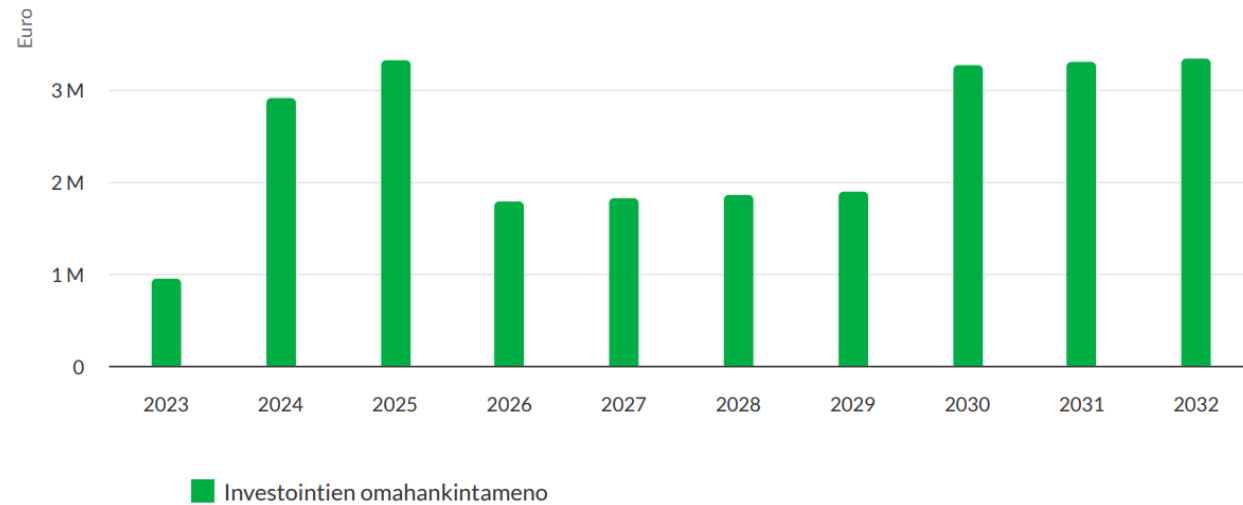
*TE-uudistuksen arvioidut siirtyvät kustannukset ja valtionosuuden lisäys on esitetty liitteessä 1.

Kehitysennusteen laadinnan työtapa (2/2)

- Verotulotiedot pohjautuvat Kuntaliiton huhtikuussa julkaisemaan veroennustekehikkoon 2023-2026, jonka jälkeen kunnallisveroihin ja yhteisöveroihin on lisätty 2% inflaatiokorotus. Kiinteistöverotuloihin on lisätty 2 % inflaatiokorotus jo vuodesta 2024 eteenpäin kunnan arvion mukaisesti.
- Investointisuunnitelma Mäntyharjun kunnan kanssa käytyjen keskustelujen mukaisesti. Investointitaso on vuonna 2023 1,0 milj euroa ja vaihtelee vuosina 2024-2032 noin 1,8 – 3,4 milj. euron välillä ollen keskimäärin noin 2,5 milj. euroa vuodessa ennustejakson aikana. Talousarvion mukaiseen investointisuunnitelmaan on tehty ennusteessa seuraavat muutokset/lisäykset:
 - Keskuskeittiö-investointia on siirretty vuodella eteenpäin toteutettavaksi vuosina 2024 (2,0 milj. euroa) ja 2025 (2,5 milj. euroa).
 - Puhdistamo-investointi 4,0 milj. euroa toteutetaan vuosina 2030-2032 (1,33 milj. euroa per vuosi)
- Kassa on 31.12.2022 noin 5,4 milj. euroa. Kassan tavoitetaso on pidetty vuodesta 2023 lähtien 3,0 milj. euron tasolla vuosittain.

Perusskenaarion investoinnit ajalle 2023-2032

Investointien omahankintameno

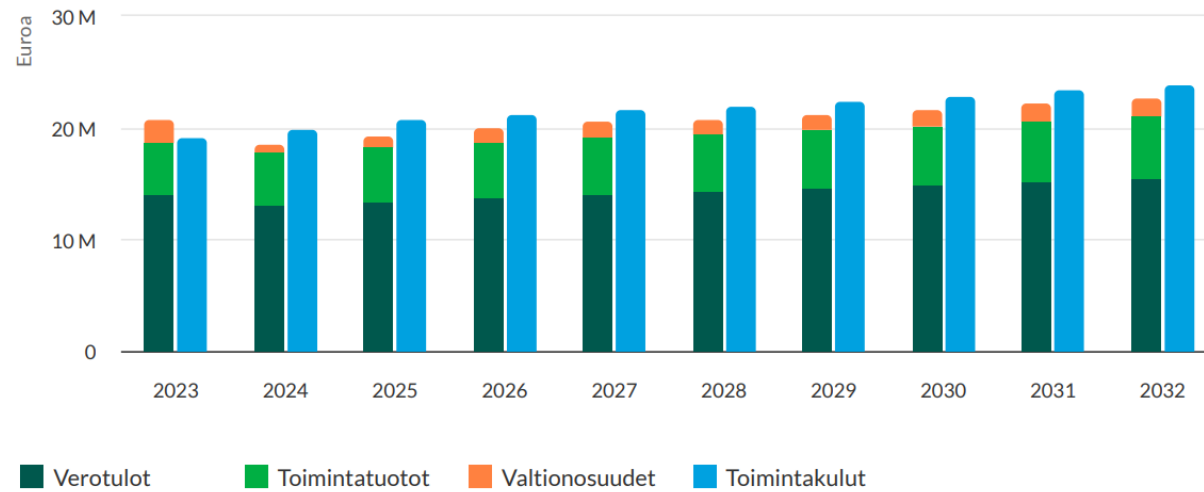

- Nettoinvestoinnit ovat ennustejaksolla keskimäärin noin 2,5 milj. euroa ja korkeimmillaan noin 3,3-3,4 milj. euroa vuosina 2025 (keskuskeittiöinvestointi) ja 2030-2032 (puhdistamoinvestointi).

Investointien omahankintameno (nettoinvestoinnit) = (Investointimenot – rahoitusosuudet investointeihin - Investointihyödykkeiden luovutustulot)

Kulurakenteen muutos näkyy vuonna 2023

Tulot ja toimintakulut

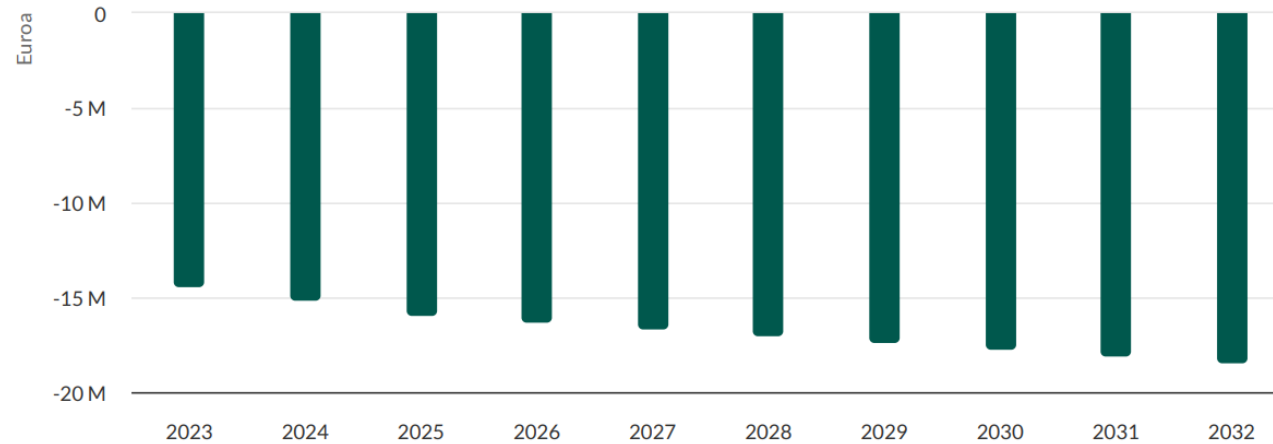

- Sote-uudistuksen myötä sekä tuotto-, että kulurakenne muuttuu merkittävästi molempien pienentyessä.
- Sote-siirtojen myötä tulot laskevat arviolta noin 60 % ja toimintakulut noin 61 % vuonna 2023 edelliseen vuoteen verrattuna.

*Tällä hetkellä hyvinvointialueet näyttävät olevan alijäämäisiä 2023, mikä kasvattanee tarvetta siirtää rahoitusta kunnilta hyvinvointialueille.

Toimintakate laskee ennustekauden ajan

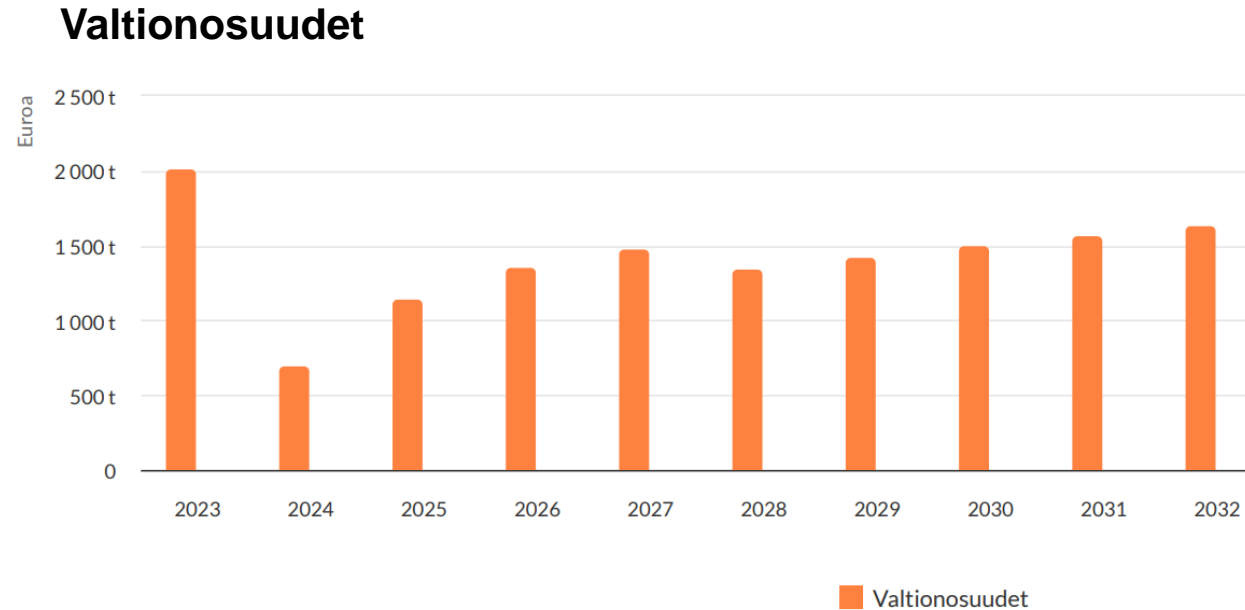
Toimintakate

■ Toimintakate

- Toimintakate pienenee vuoden 2023 noin -14,4 miljoonasta eurosta ennustejakson loppuun saakka keskimäärin noin 2,8 % vuodessa. Vuonna 2032 toimintakate on -18,4 milj. euroa.

Valtionosuudet laskevat vuonna 2024 ja nousevat 2025 TE-uudistuksen myötä

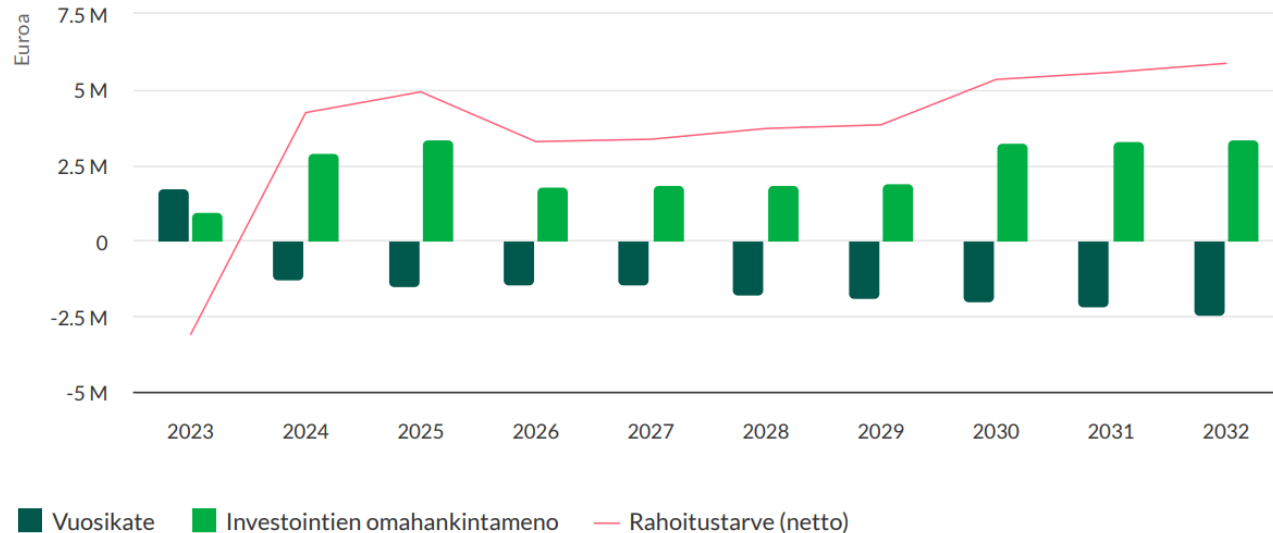

- Viereisessä kuvaajassa on esitetty arvio Mäntyharjun kunnan valtionosuuksien kehittymisestä.
- Valtionosuudet vuonna 2023 VM:n 6.4.2023 päivitettyjen valtionosuuslaskelmien mukaan ja tästä eteenpäin VM:n ennusteen mukaisesti (5.4.2023) täydennettynä Tilastokeskuksen väestöennusteella, sekä vuodesta 2025 alkaen TE-uudistuksen vaikutus huomioiden*.
- Valtionosuudet ovat 2023 noin 2,0 milj. euroa ja laskevat 2024 noin 0,7 milj. euroon. Vuonna 2025 TE-uudistus nostaa valtionosuuksia noin 1,2 milj. euroon.
- Huomioitavaa myös on, että tällä hetkellä hyvinvointialueet näyttävät olevan alijäämäisiä 2023, mikä kasvattanee tarvetta siirtää rahoitusta kunnilta hyvinvointialueille.

*TE-uudistuksen arvioidut siirtyvät kustannukset ja valtionosuuden lisäys on esitetty liitteessä 1.

Rahoitustarve investointeihin on noin 40 milj. euroa ennustejaksolla

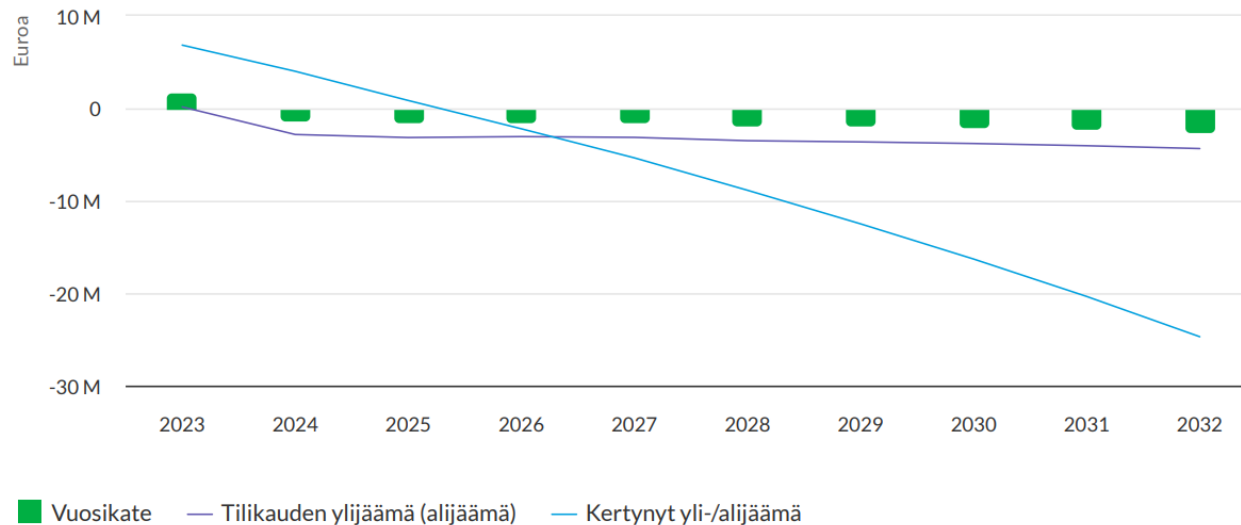
Vuosikate ja investointien omahankintameno

- Vuosikate on 1,7 milj. euroa vuonna 2023. Ennustejakson lopulla vuosikate on noin -2,4 milj. euroa.
- Investointien omahankintamenot ovat yhteensä noin 25 milj. euroa vuosina 2023-2032.
- **Vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointeja ennustekauden aikana. Kunta tarvitsee lisärahoitusta vuosina 2024-2032 noin 40 milj. euroa.**

Vuosikatteen ja tilikauden alijäämän kehitys

Vuosikate ja yli- / alijäämä

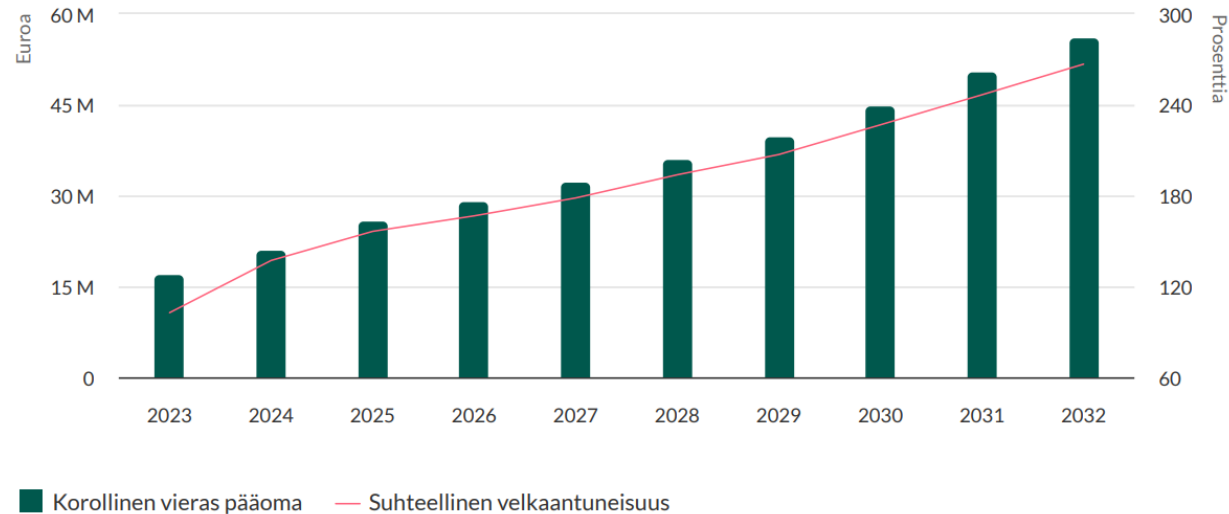
- Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.

- Taseen kertynyt ylijäämä (6,7 milj. euroa vuonna 2022) kääntyy alijäämäksi vuonna 2026 ja on vuoden 2032 lopussa noin -24,7 milj. euroa alijäämäinen.

- **Jotta talous ei kriisiydy vuodesta 2024 alkaen, kunnan tulee tehostaa toimintaansa välittömästi.**

Lainamäärä kasvaa noin 39 milj. eurolla ennustejaksolla

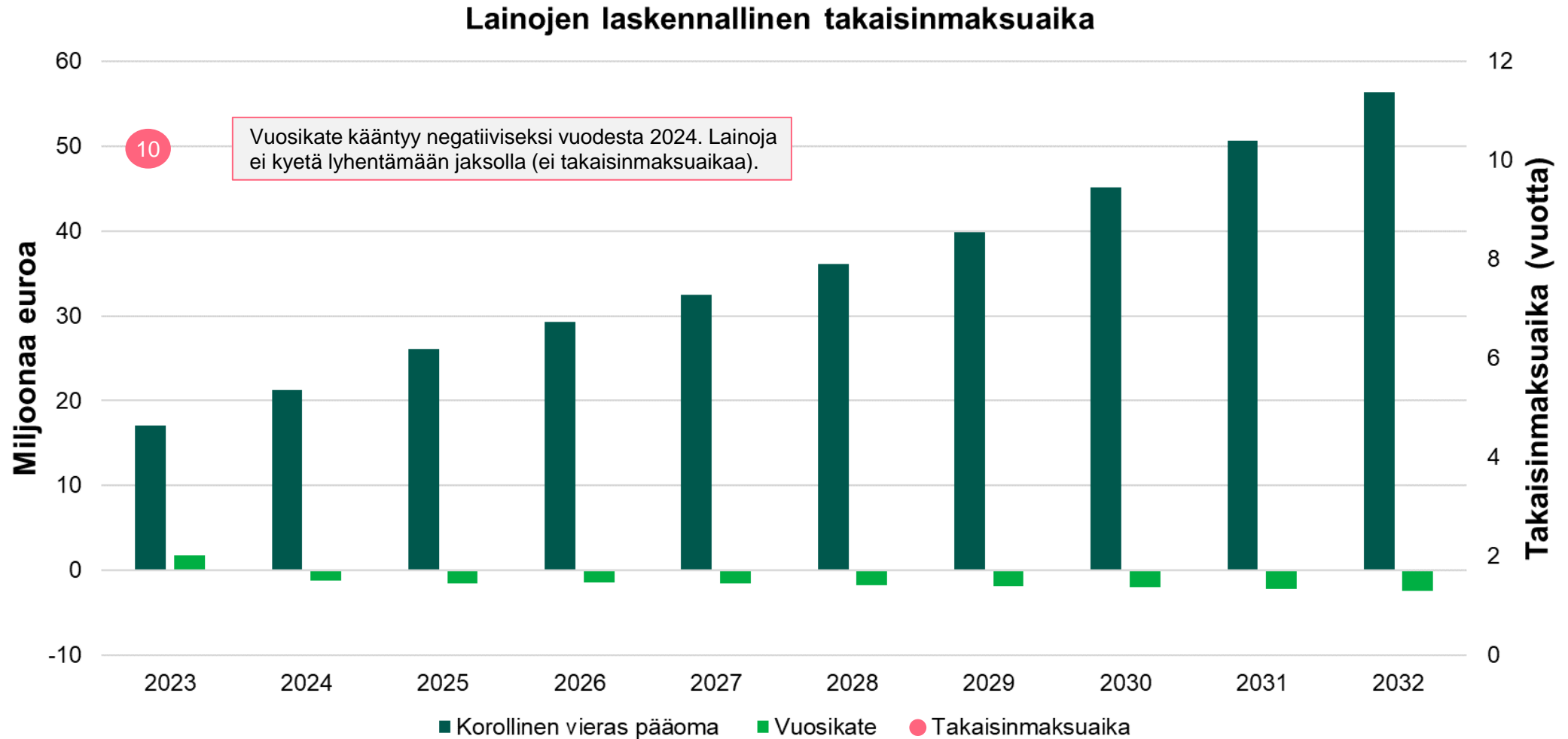
Vieraan pääoman määrä

- Ennustejakson alussa korollisen vieraan pääoman määrä on 17,1 milj. euroa vuonna 2023.
- **Korollisen vieraan pääoman määrä kasvaa ennustejakson loppuun mennessä noin 56,4 milj. euroon johtuen vuosittaisesta rahoitustarpeesta.**

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

Perusskenaario, ei vahvistavia toimenpiteitä

05 Skenaario- tarkastelut

Tarkastellut skenaariot

- **Skenaario 1.1: Kuluja keventävä tuottavuusohjelma (16,8 %)**
 - Tuottavuusohjelma: **Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.**
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 16,8 % eli noin 3,15 milj. euroa.
 - Jos taloutta saadaan tervehdytettyä vuosina 2024-2025 esitetyn mukaisesti, on tuottavuuspaine tämän jälkeen maltillinen 0,20 % vuosittain (keskimäärin 38 tuhatta euroa per vuosi).
 - Talous on tasapainossa ennustejaksolla 2024 vuotta lukuun ottamatta.
- **Skenaario 1.2: Kuluja keventävä keskitason tuottavuusohjelma (10,0 %)**
 - Tuottavuusohjelma: **Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.**
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 10,0 % eli noin 1,9 milj. euroa ja tämän jälkeen 0,50 % vuosittain (keskimäärin 100 tuhatta euroa per vuosi).
 - Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.
- **Skenaario 1.3: Kuluja keventävä maltillinen tuottavuusohjelma (5,0 %)**
 - Tuottavuusohjelma: **Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.**
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 5,0 % eli noin 970 tuhatta euroa ja tämän jälkeen 0,50 % vuosittain (keskimäärin 100 tuhatta euroa per vuosi).
 - Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.

Tarkastellut skenaariot

- **Skenaario 2.1: Toimenpiteitä yhdistelevä tuottavuusohjelma (kunnallisveroprosentin nosto 0,50 %, kiinteistöveron korotus, investointien keventäminen ja kulujen keventäminen 13,6 %)**
 - Kunnallisveroprosenttia nostetaan 0,50 %-yksiköllä vuodesta 2024 ja kiinteistöverotuloa nostetaan 170 tuhannella eurolla vuodesta 2024 alkaen.
 - Investointeja kevennetään vuodesta 2026 eteenpäin perusskenaarion 1,8 milj. eurosta 1,0 milj. euron vuositasolle.
 - Keskuskeittiöinvestointi 2024-2025 sekä puhdistamoinvestointi 2030-2032 toteutetaan kuten perusskenaariossa. Investoinnit ennustejaksolla yhteensä noin 6 milj. euroa pienemmät kuin perusskenaariossa.
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 13,6 % eli noin 2,6 milj. euroa.
 - Talous on tasapainossa ennustejaksolla 2024 vuotta lukuun ottamatta.
- **Skenaario 2.2: Toimenpiteitä yhdistelevä tuottavuusohjelma (kunnallisveroprosentin nosto 1,0 %, kiinteistöveron korotus, investointien keventäminen ja kulujen keventäminen 11,6 %)**
 - Kunnallisveroprosenttia nostetaan 1,0 %-yksiköllä vuodesta 2024 ja kiinteistöverotuloa nostetaan 170 tuhannella eurolla vuodesta 2024 alkaen.
 - Investointeja kevennetään vuodesta 2026 eteenpäin perusskenaarion 1,8 milj. eurosta 1,0 milj. euron vuositasolle.
 - Keskuskeittiöinvestointi 2024-2025 sekä puhdistamoinvestointi 2030-2032 toteutetaan kuten perusskenaariossa. Investoinnit ennustejaksolla yhteensä noin 6 milj. euroa pienemmät kuin perusskenaariossa.
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 11,6 % eli noin 2,2 milj. euroa.
 - Talous on tasapainossa ennustejaksolla 2024 vuotta lukuun ottamatta.

Tarkastellut skenaariot

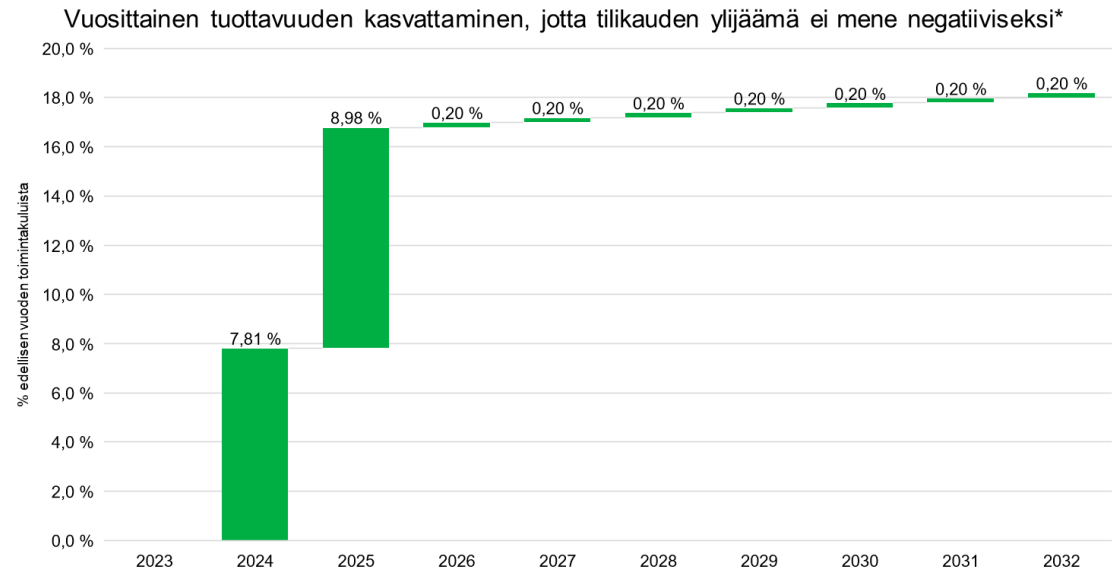
- **Skenaario 3: Kiinteistöjen purkuskenaario**
 - Kurssitie 9:n purku vuonna 2024: Purkukulu 150 tuhatta euroa, käyttökulujen pieneneminen 43 tuhatta euroa per vuosi.
 - Vanhan paloaseman purku vuonna 2024: Purkukulu 200 tuhatta euroa, käyttökulujen pieneneminen 25 tuhatta euroa per vuosi, vuokratulon vähennys 10 tuhatta euroa per vuosi.
 - Kunnantalon purku vuonna 2025: Purkukulu 450 tuhatta euroa.
 - Muut oletukset kuten perusskenaariossa.
 - Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.
- **Skenaario 4: Korkojen nousu markkinaennusteita korkeammalle tasolle**
 - Korot nousevat perusskenaarioon nähden 0,50 %-yksikköä vuonna 2024, 1,0 %-yksikköä vuonna 2025, 1,5 %-yksikköä vuonna 2026 ja 2,0 %-yksikköä vuosina 2027-2032.
 - Muut oletukset kuten perusskenaariossa.
 - Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.

1.1 Kuluja keventävä tuottavuusohjelma (16,8 %)

- **Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.**
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 16,8 % (3,15 milj. euroa) ja tämän jälkeen 0,20 % per vuosi (38 tuhatta euroa per vuosi)
- **Ennustejaksolla ei ole kahta peräkkäistä alijäämäistä vuotta.**

Tehostamistarve on noin 3,15 milj. euroa vuosina 2024-2025

- Oikealla on esitetty **tehostamistarve, jotta kunnan talous olisi tasapainossa ennustekaudella.**
- Talouden tasapainon saavuttaminen vaatii kunnalta noin **1,7 milj. euron vuosikatteen.**
 - Talouden tervehtyttäminen vaatii välittömiä toimenpiteitä (tehostamistarve vuosina 2024-2025 yhteensä 16,8 % eli noin 3,15 milj. euroa).
 - Jos taloutta saadaan tervehtytettyä vuosina 2024-2025 esitetyn mukaisesti, on tuottavuuspaine tämän jälkeen maltillinen, noin 0,20 % per vuosi (38 tuhatta euroa per vuosi).
 - Muilta osin laskelmissa käytetyt luvut perustuvat perusskenaariossa esitettyihin lukuihin.

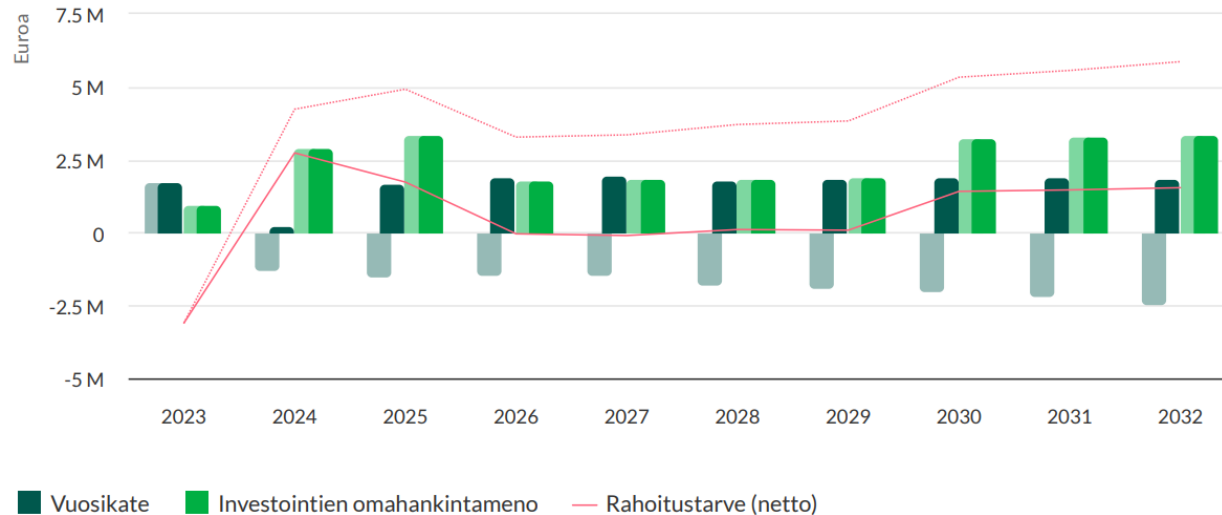
*Tilikauden tulos vuonna 2024 negatiivinen, muina vuosina positiivinen.

Kuvaajassa esitetyt prosentit ovat vuosittaisia tehostamistarpeita edellisen vuoden kulujen suhteen. Vuonna 2024 tehostamisen pohjana on perusskenaarion vuosi 2023.

Skenaario 1.1 – Kuluja keventävä tuottavuusohjelma (16,8 %)

Rahoitustarve vähenee noin 31,2 milj. euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

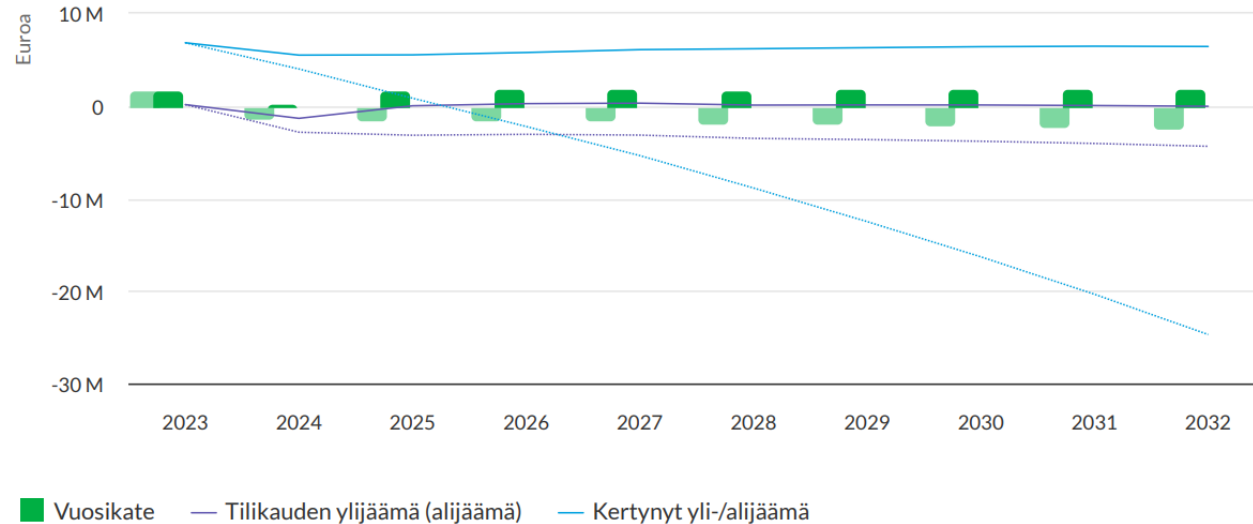

- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin 0,3 – 1,9 milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 4,3 milj. euroa suurempi kuin perusskenaariossa.
- Vuosikate ei riitä investointeihin ja kunnan rahoitustarve on yhteensä 9,0 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (31,2 milj. euroa vähemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Kumulatiivinen tulos 31,2 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

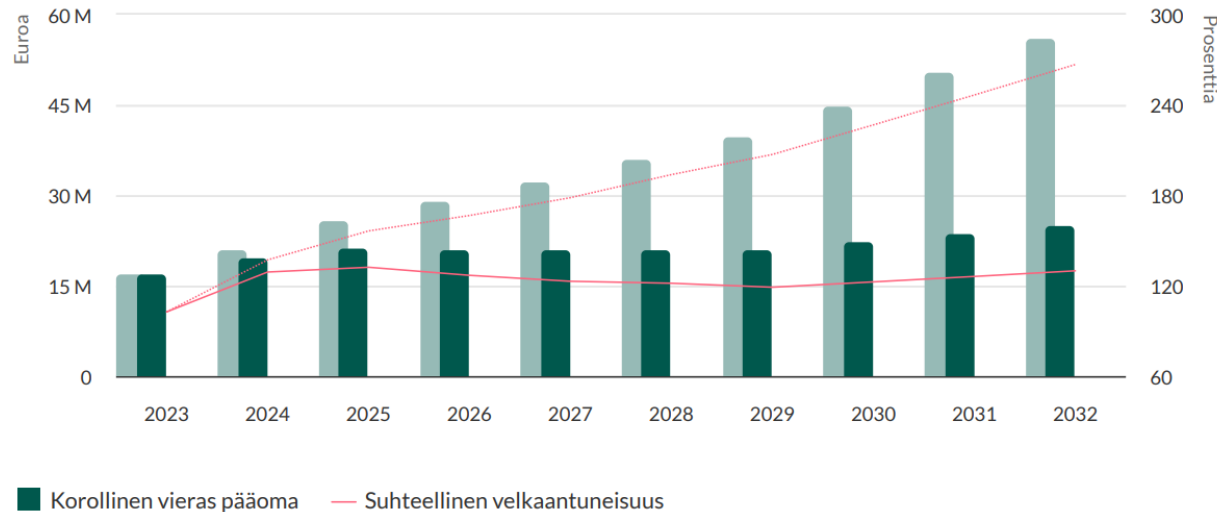

- Kunnan talous ei mene alijäämäiseksi kahtena peräkkäisenä vuotena ennustejakson ajalla.
- Talous on -1,3 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024 ja muuten talous on tasapainossa ennustejaksolla.
- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen ylijäämä on 6,4 milj. euroa eli 31,2 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin perusskenaariossa.

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Korollisen vieraan pääoman määrä noin 31,2 milj. euroa pienempi

Vieraan pääoman määrä

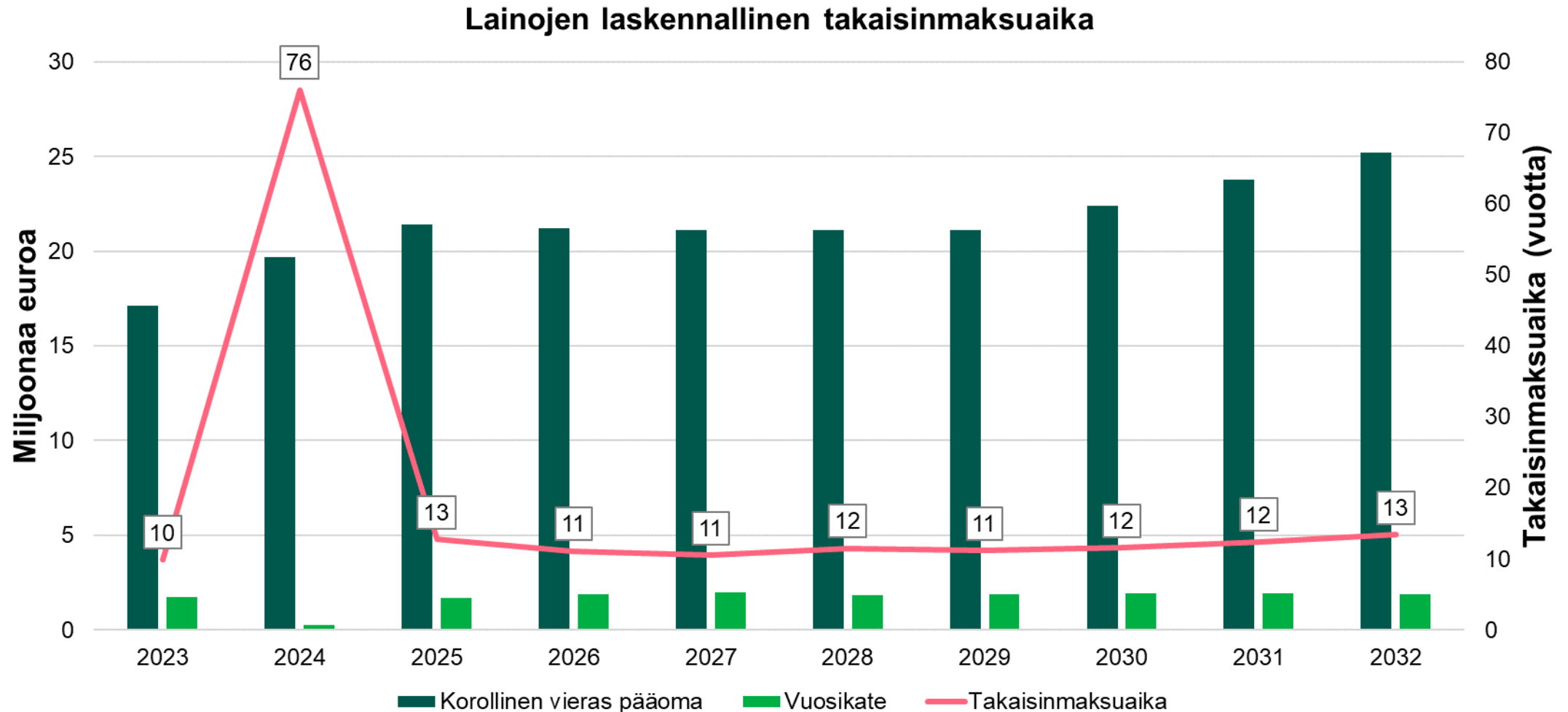

- Vuonna 2032 korollisen vieraan pääoman määrä on noin 25,2 milj. euroa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on noin 31,2 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.
- Lainojen laskennallinen takaisinmaksu on keskimäärin 12 vuotta (lukuun ottamatta vuotta 2024 jolloin se on 76 vuotta).

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $100 \times (VPO - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

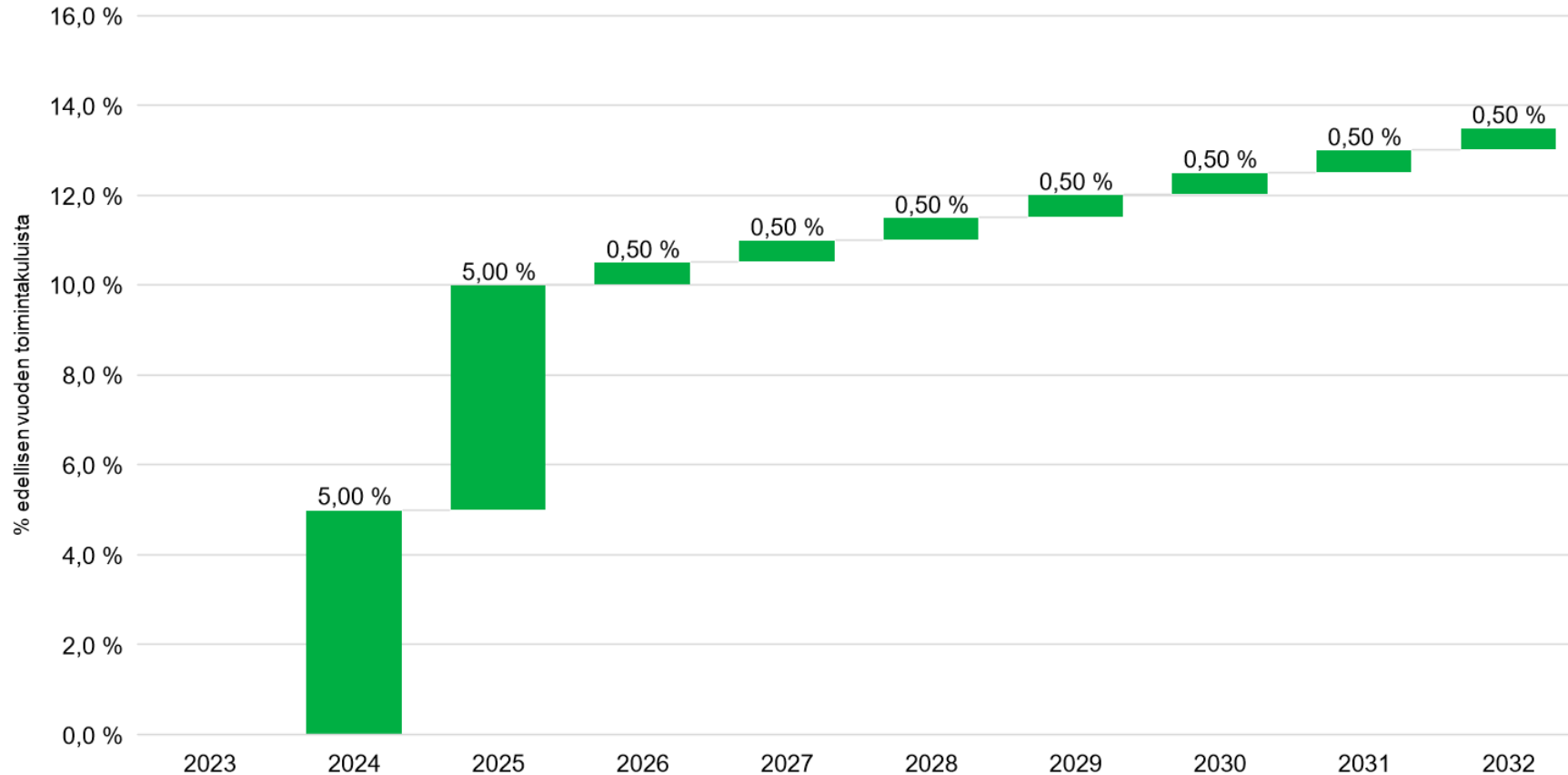

1.2 Kuluja keventävä keskitason tuottavuusohjelma (10,0 %)

- **Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.**
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 10,0 % eli noin 1,9 milj. euroa ja tämän jälkeen 0,50 % vuosittain (keskimäärin 100 tuhatta euroa per vuosi).

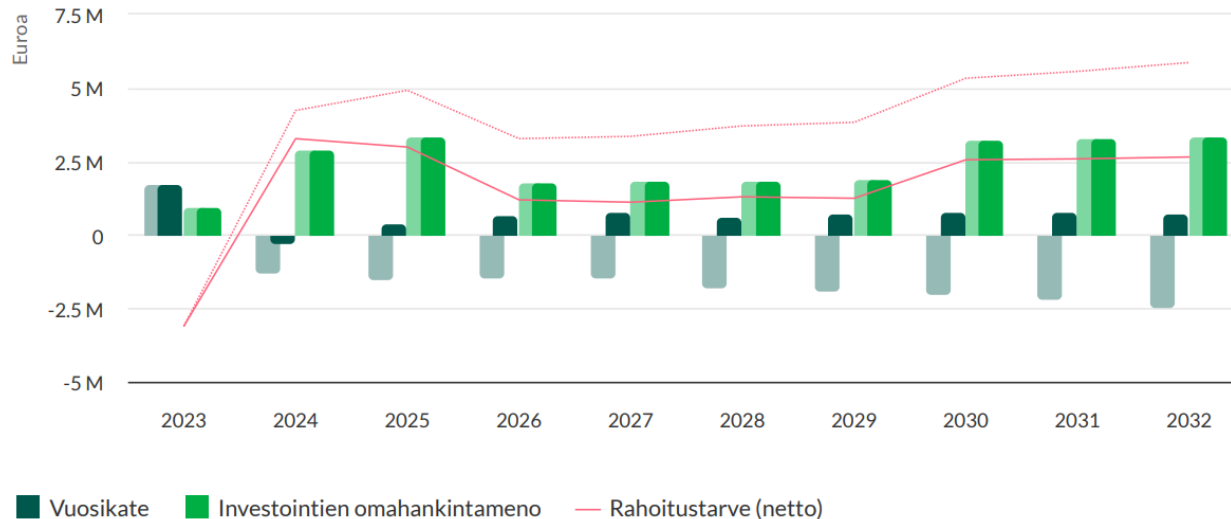
Tehostaminen noin 1,9 milj. euroa vuosina 2024-2025

Vuositteinen tuottavuuden kasvattaminen, keskitason skenaario

Rahoitustarve vähenee noin 21,2 milj. euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

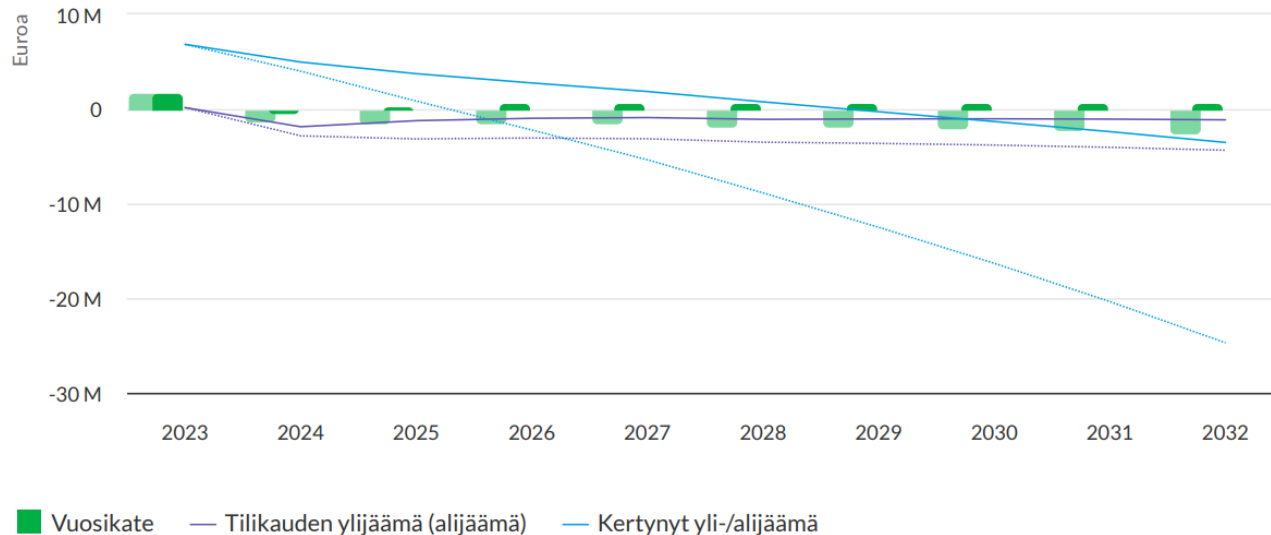
- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin -0,3 – 0,8 milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 3,2 milj. euroa suurempi kuin perusskenaariossa.
- Vuosikate ei riitä investointeihin ja kunnan rahoitustarve on yhteensä 18,9 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (21,2 milj. euroa vähemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Skenaario 1.2 – Kuluja keventävä keskitason tuottavuusohjelma (10,0 %)

Kumulatiivinen tulos 21,2 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

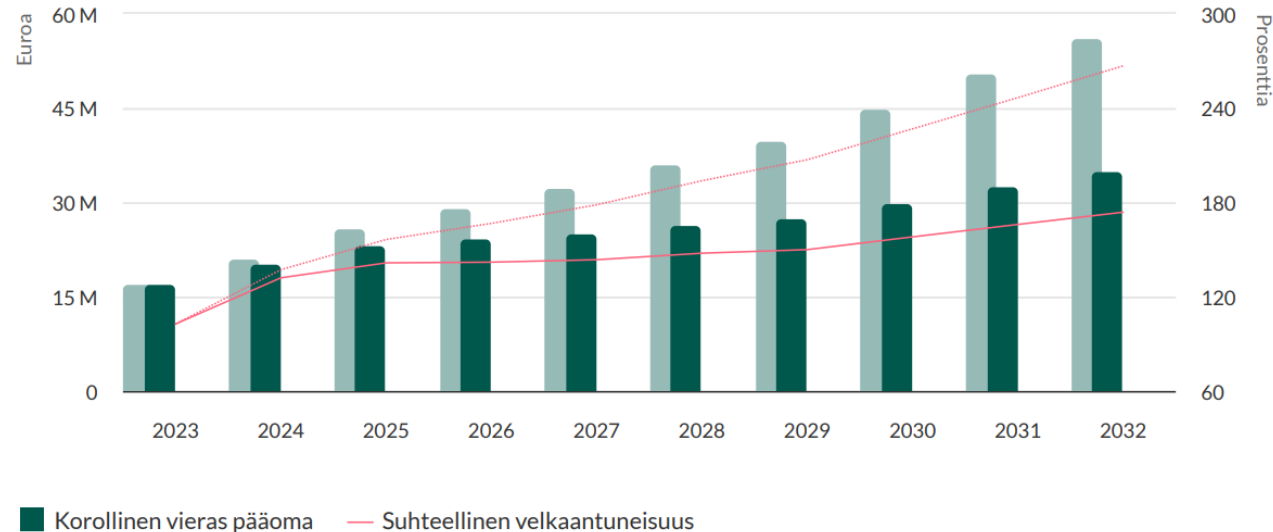

- Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.
- Talous on -1,9 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024 ja vuosina 2025-2032 tilikauden alijäämä on -1,2 – (-0,9) milj. euron välillä.
- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen alijäämä on -3,5 milj. euroa eli 21,2 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin perusskenaariossa.

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Korollisen vieraan pääoman määrä noin 21,2 milj. euroa pienempi

Vieraan pääoman määrä

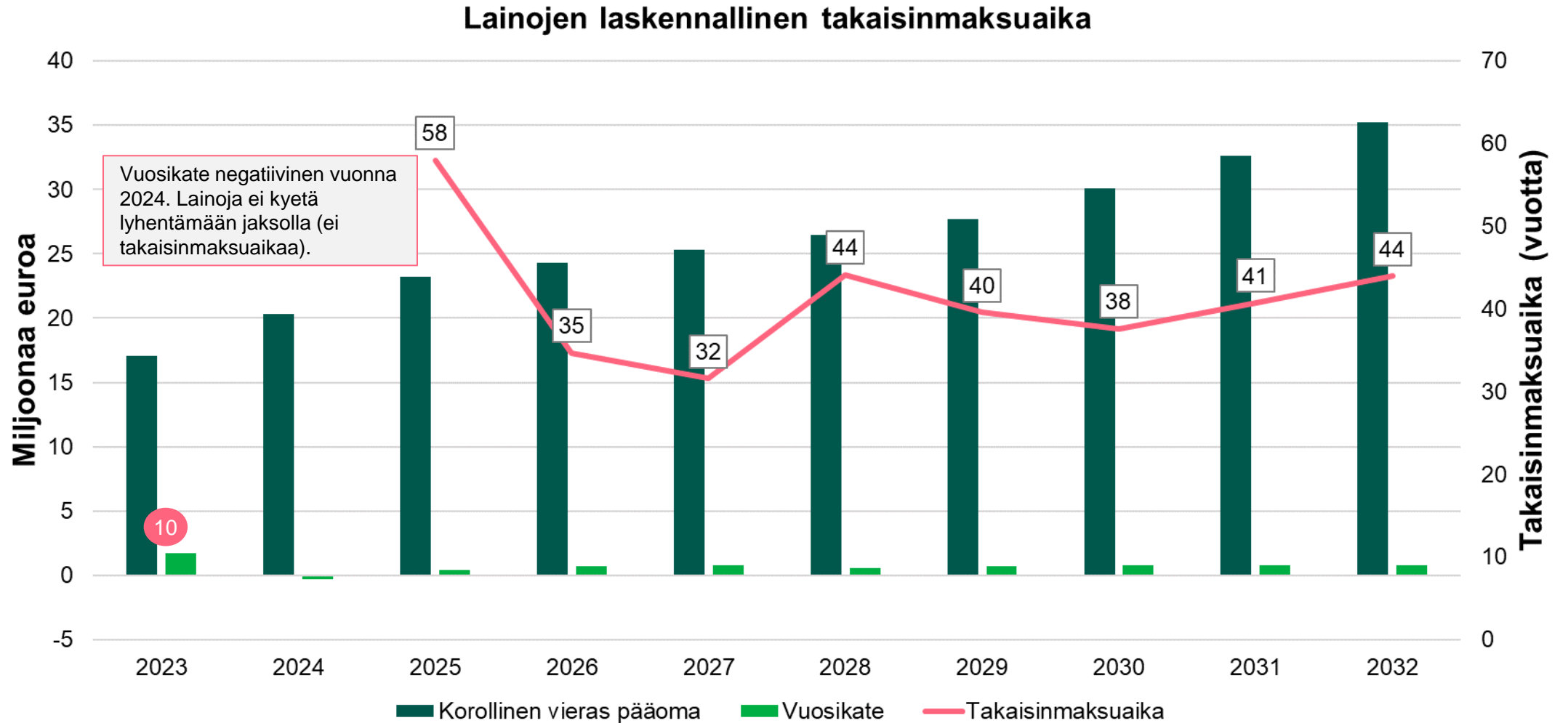

- Vuonna 2032 korollisen vieraan pääoman määrä on noin 35,2 milj. euroa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on noin 21,2 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.
- Lainojen laskennallinen takaisinmaksu on keskimäärin 38 vuotta.
 - Vuonna 2024 vuosikate negatiivinen ja tunnusluku ei laskettavissa

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $100 \times (VPO - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

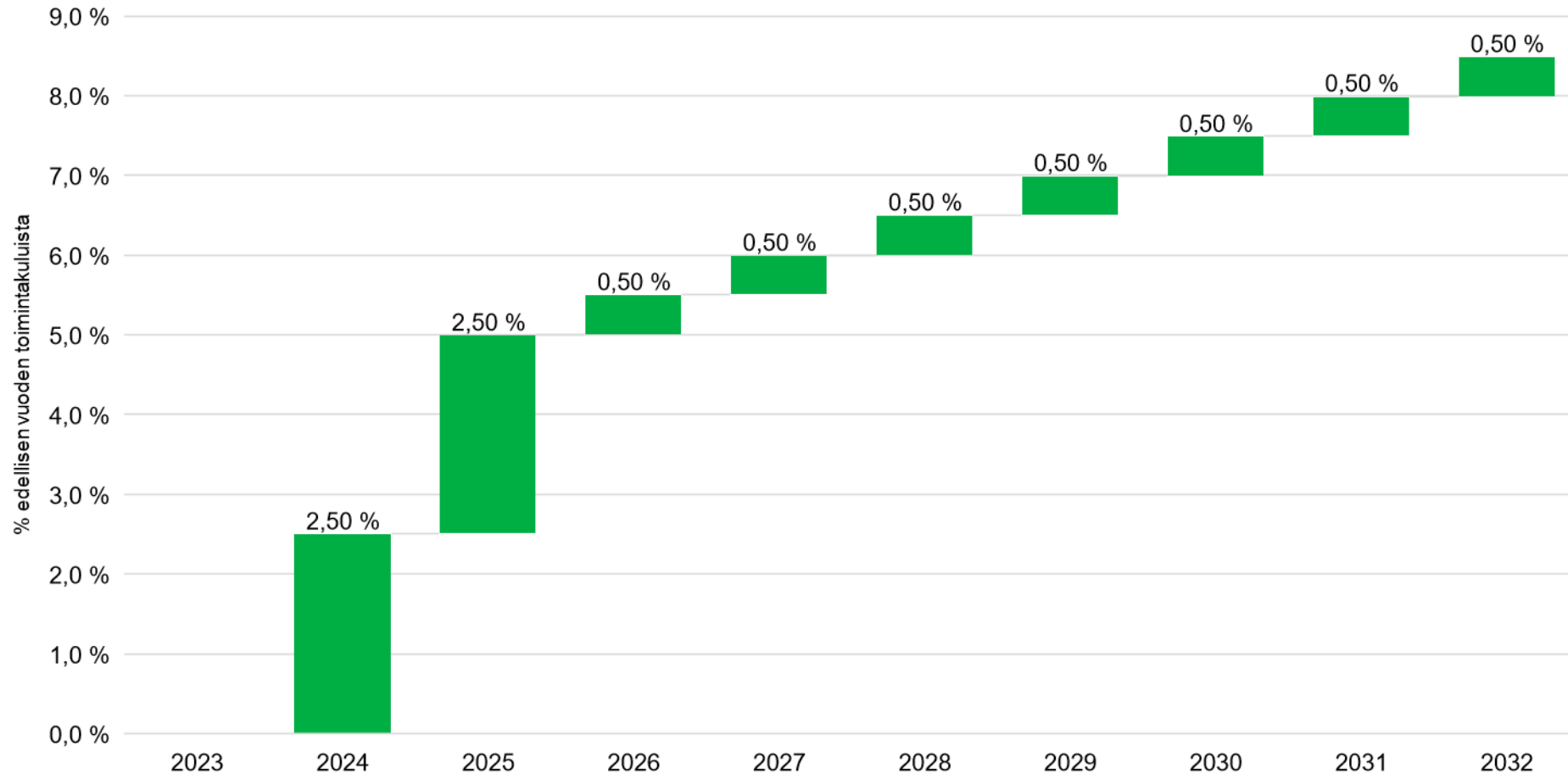

1.3. Kuluja keventävä maltillinen tuottavuusohjelma (5,0 %)

- **Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.**
 - Perusskenaarioon nähden käyttötaloutta tehostetaan vuosina 2024-2025 yhteensä 5,0 % eli noin 970 tuhatta euroa ja tämän jälkeen 0,50 % vuosittain (keskimäärin 100 tuhatta euroa per vuosi).

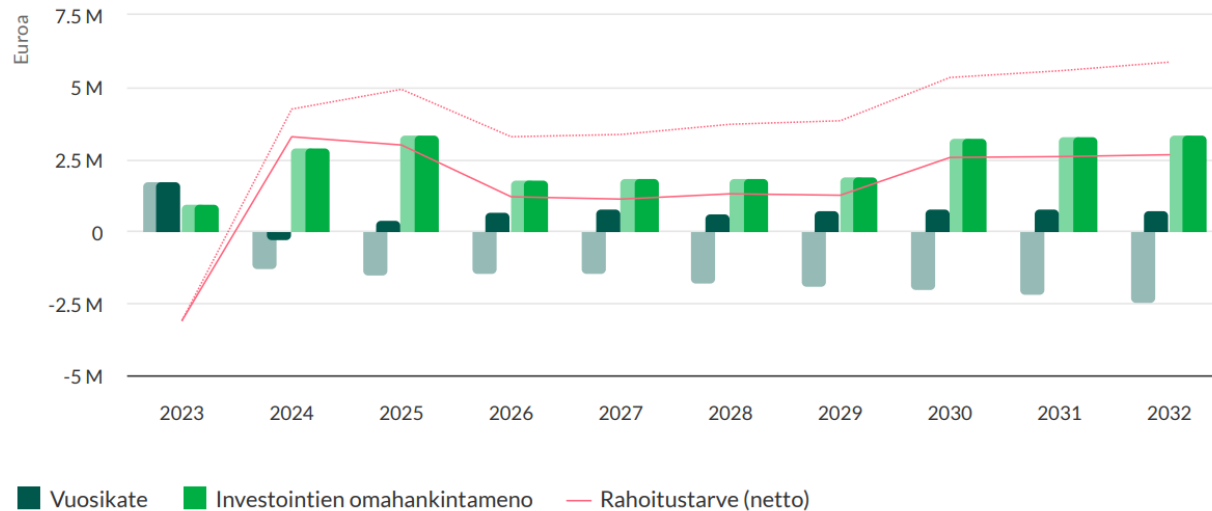
Tehostaminen noin 970 tuhatta euroa vuosina 2024-2025

Vuositainen tuottavuuden kasvattaminen, maltillinen skenaario

Rahoitustarve vähenee noin 12,3 milj. euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

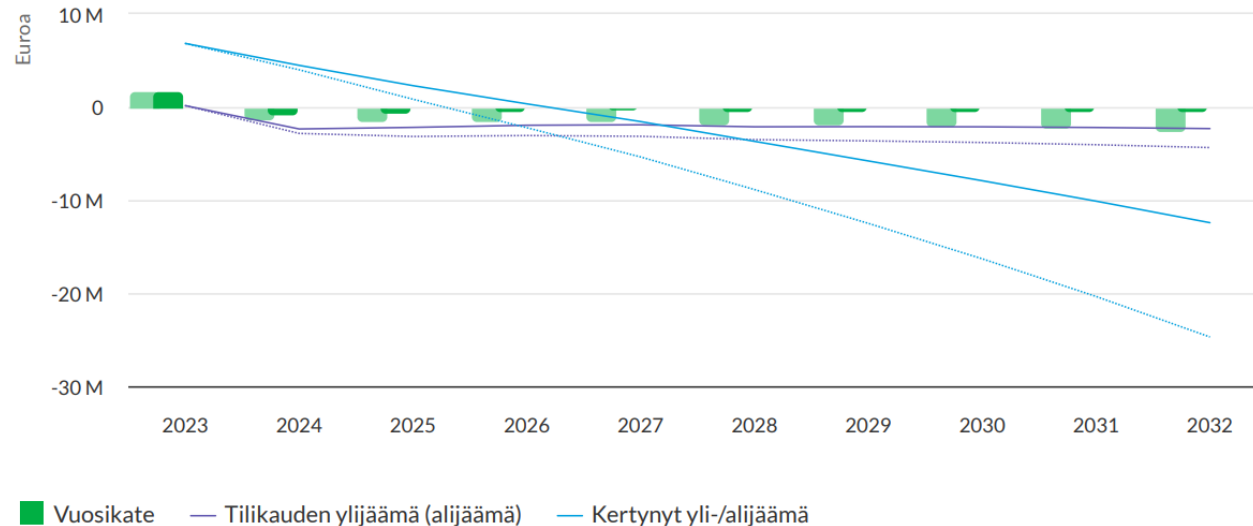

- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin -0,3 – 0,8 milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 3,2 milj. euroa suurempi kuin perusskenaariossa.
- Vuosikate ei riitä investointeihin ja kunnan rahoitustarve on yhteensä 27,8 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (12,3 milj. euroa vähemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Kumulatiivinen tulos 12,3 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

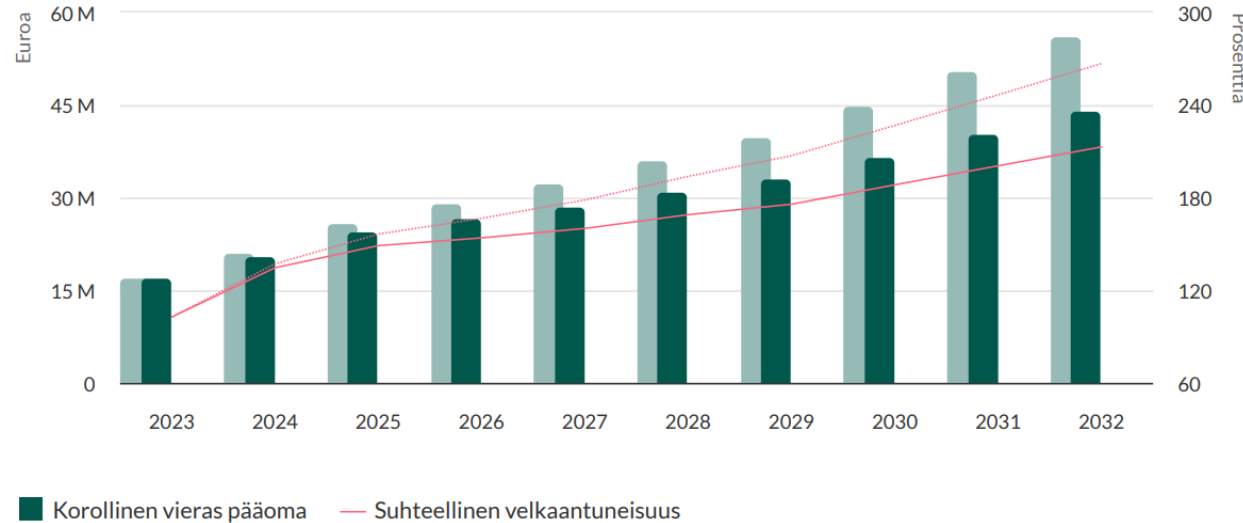

- Kunnan talouden ennustetaan olevan alijäämäinen vuodesta 2024 ennustejakson loppuun saakka.
 - Talous on -2,4 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024 ja vuosina 2025-2032 tilikauden alijäämä on -2,2 – (-1,9) milj. euron välillä.
- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen alijäämä on -12,4 milj. euroa eli 12,3 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin perusskenaariossa.

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Korollisen vieraan pääoman määrä noin 12,3 milj. euroa pienempi

Vieraan pääoman määrä

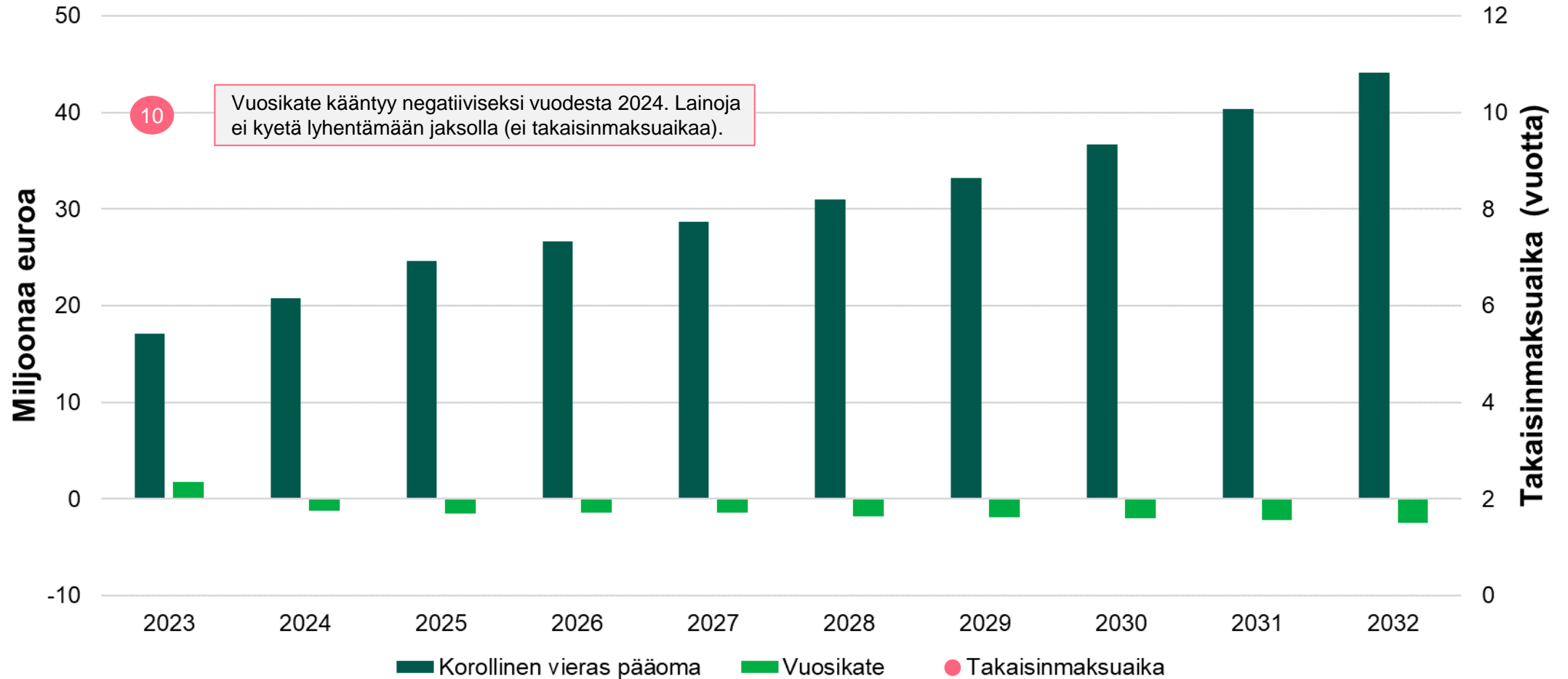
- Vuonna 2032 korollisen vieraan pääoman määrä on noin 44,1 milj. euroa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on noin 12,3 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $100 \times (VPO - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

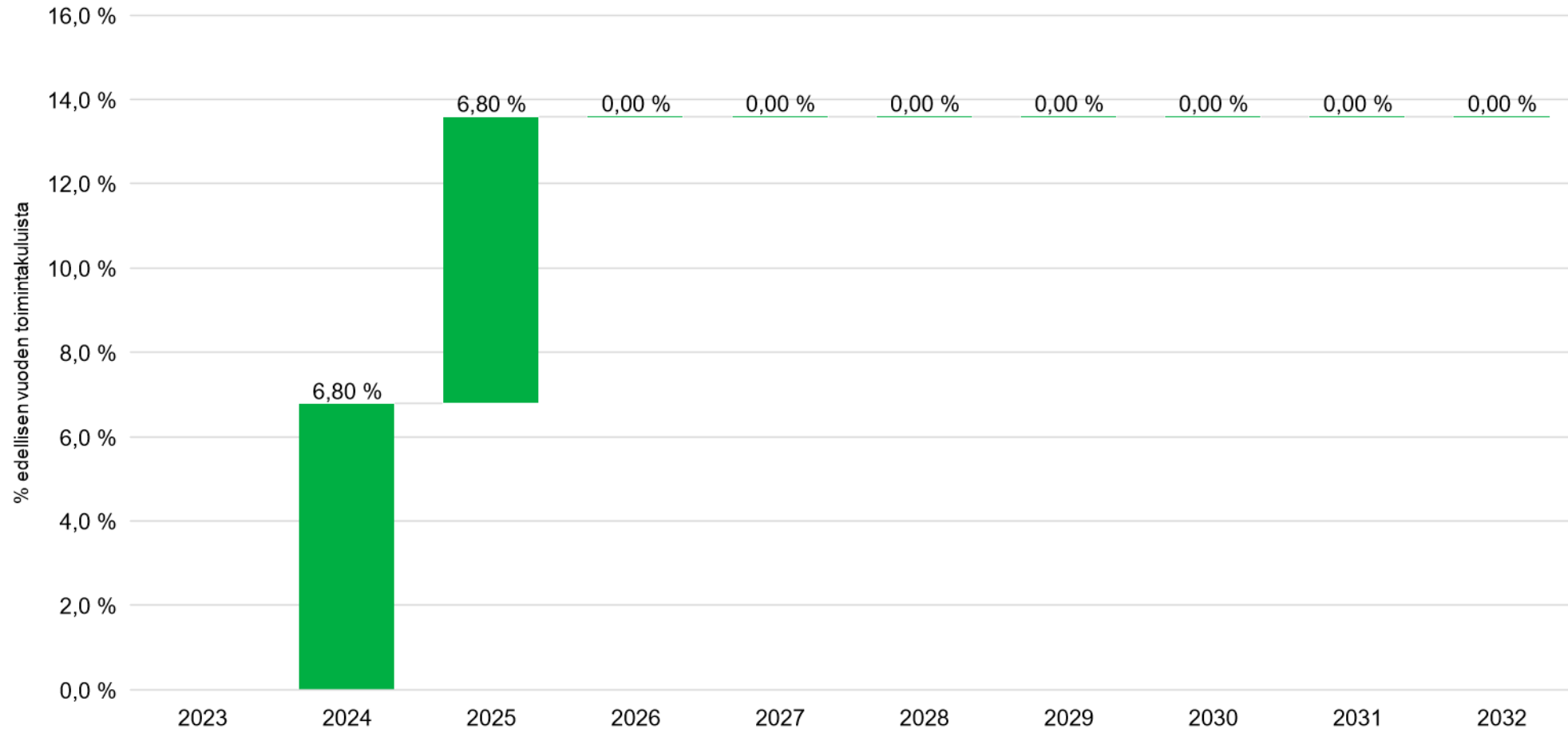
2.1 Toimenpiteitä yhdistelevä tuottavuusohjelma

- kunnallisveroprosentin nosto 0,50 %
- kiinteistöveron korotus 170 tuhatta euroa
- investointien keventäminen 6 milj. euroa
- kulujen keventäminen 13,6 %

- Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.
 - Vuosina 2024-2025 yhteensä 13,6 % (2,6 milj. euroa)
- Kunnallisveroa korotetaan 0,5 %-yksiköllä vuonna 2024 (vaikutus keskimäärin +400 tuhatta euroa per vuosi)
- Kiinteistöverotuloa nostetaan 170 tuhannella eurolla vuonna 2024.
- Lisäksi investointiohjelmaa leikataan. Investoinnit yhteensä 6 milj. euroa pienemmät kuin perusskenaariossa.

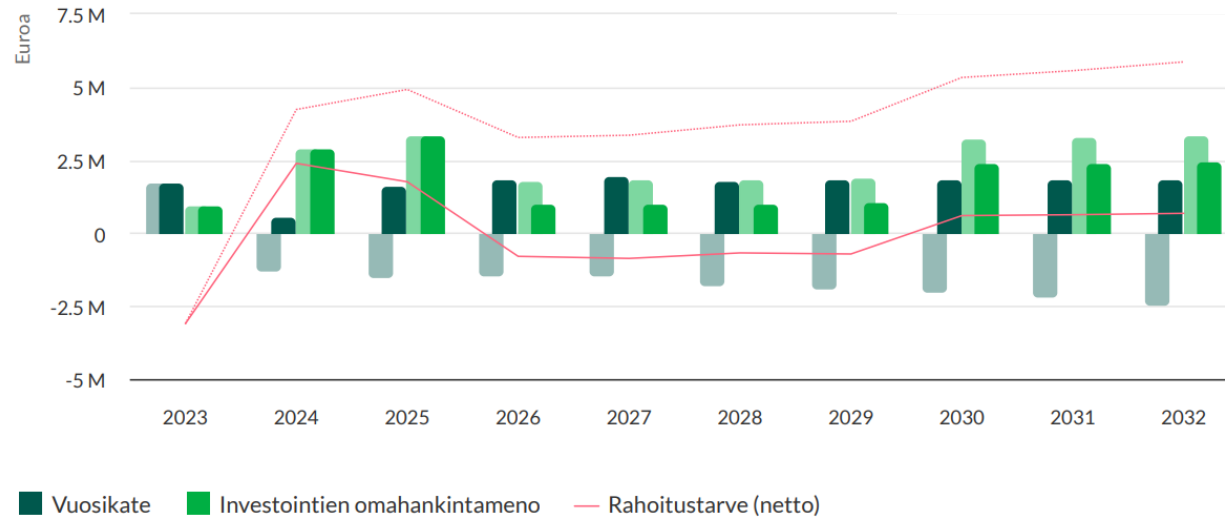
Tehostaminen noin 2,6 milj. euroa vuosina 2024-2025

Vuosittainen tuottavuuden kasvattaminen, jotta tilikauden ylijäämä ei mene negatiiviseksi

Rahoitustarve pienenee noin 37,1 milj. euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

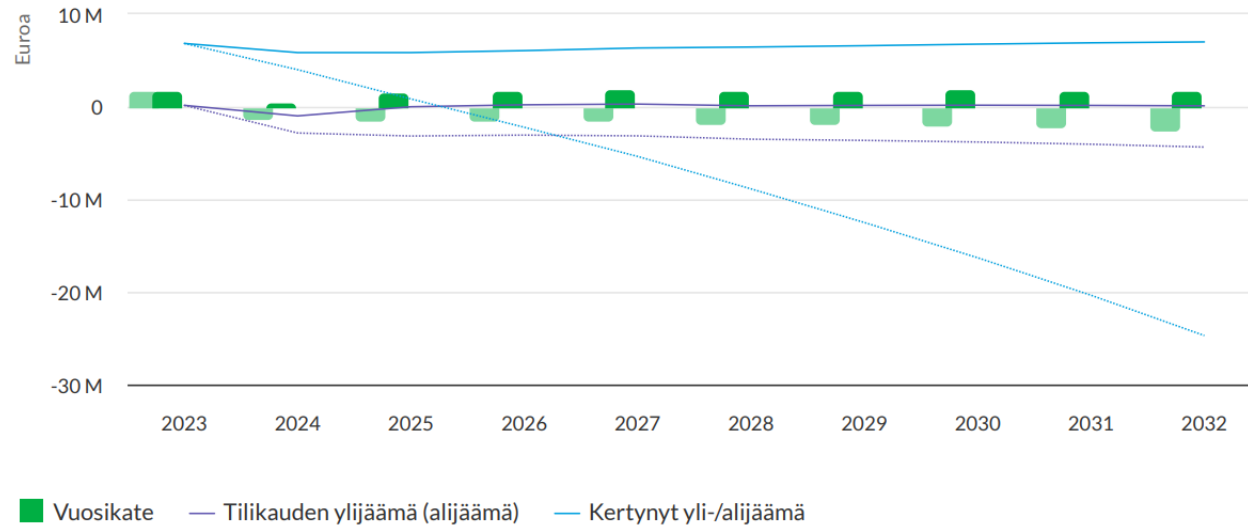

- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin 0,6 – 2,0 milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 4,3 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa.
- Kunnan rahoitustarve on yhteensä 3,0 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (37,1 milj. euroa vähemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Kumulatiivinen tulos 31,7 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

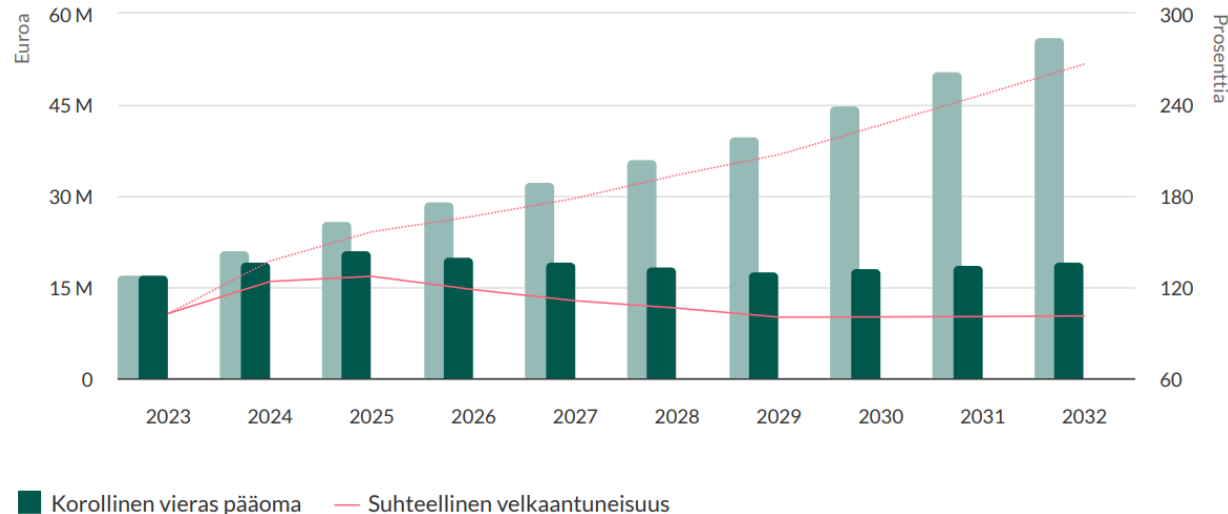

- Kunnan talous on noin -1,0 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2024, jonka jälkeen se on ylijäämäinen koko ennustejakson ajan.
- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen ylijäämä on 7,0 milj. euroa eli 31,7 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin perusskenaariossa.

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Korollisen vieraan pääoman määrä noin 37,1 milj. euroa pienempi

Vieraan pääoman määrä

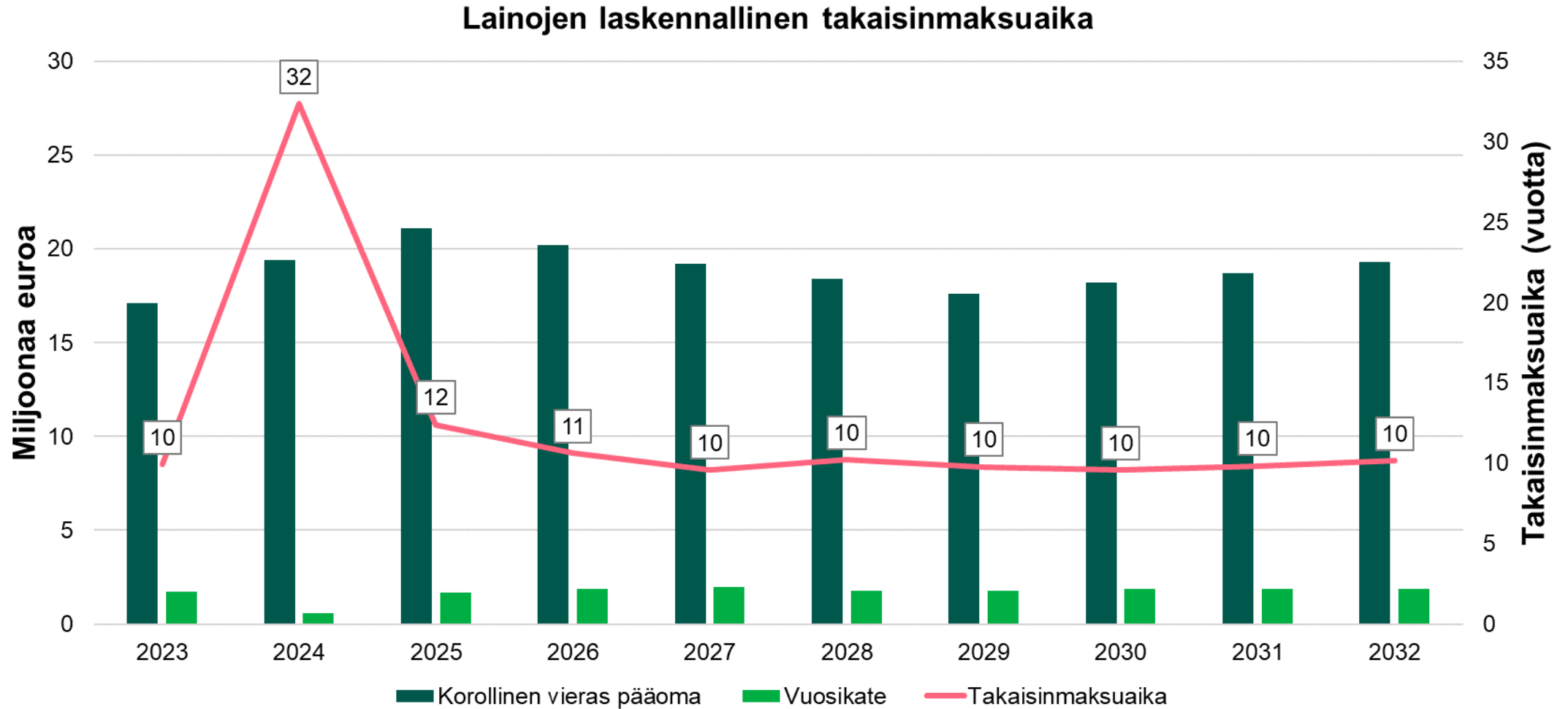

- Vuonna 2032 korollisen vieraanpääoman määrä on noin 19,3 milj. euroa.
- **Korollisen vieraanpääoman määrä on noin 37,1 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.**
- **Lainojen laskennallinen takaisinmaksu on keskimäärin 12 vuotta.**

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = 100 x (VPO – saadut ennakot) / Käyttötulot, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

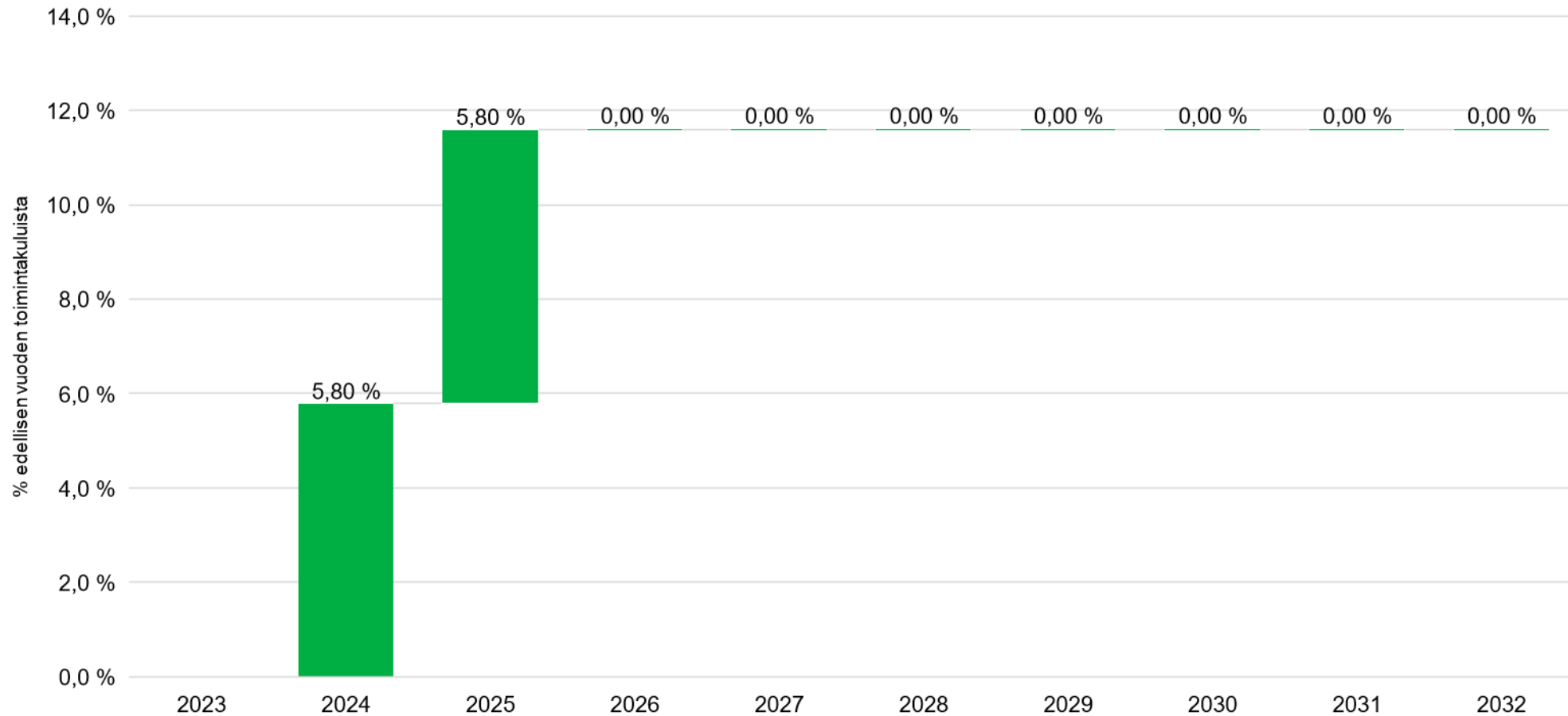
2.2 Toimenpiteitä yhdistelevä tuottavuusohjelma

- kunnallisveroprosentin nosto 1,0 %
- kiinteistöveron korotus 170 tuhatta euroa
- investointien keventäminen 6 milj. euroa
- kulujen keventäminen 11,6 %

- Taloutta tehostetaan joko menoja karsimalla tai tuloja lisäämällä.
 - Vuosina 2024-2025 yhteensä 11,6 % (2,2 milj. euroa)
- Kunnallisveroa korotetaan 1,0 %-yksiköllä vuonna 2024 (vaikutus keskimäärin +800 tuhatta euroa per vuosi)
- Kiinteistöverotuloa nostetaan 170 tuhannella eurolla vuonna 2024.
- Lisäksi investointiohjelmaa leikataan. Investoinnit yhteensä 6 milj. euroa pienemmät kuin perusskenaariossa.

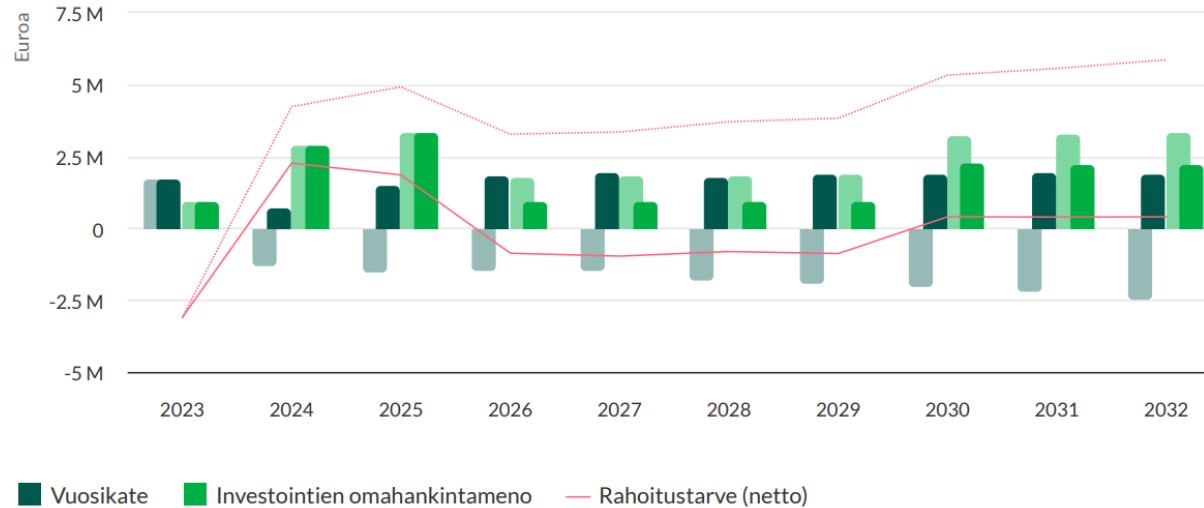
Tehostaminen noin 2,2 milj. euroa vuosina 2024-2025

Vuosittainen tuottavuuden kasvattaminen, jotta tilikauden ylijäämä ei mene negatiiviseksi

Rahoitustarve pienenee noin 38,5 milj. euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

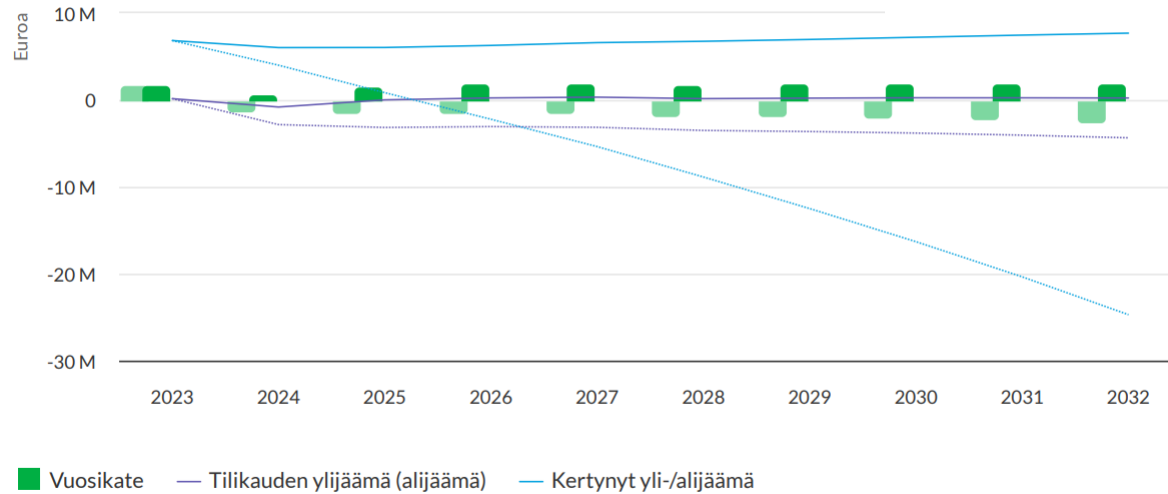

- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin 0,7 – 2,0 milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 4,4 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa.
- Vuosikate ei riitä investointeihin ja kunnan rahoitustarve on yhteensä 1,6 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (38,5 milj. euroa vähemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Kumulatiivinen tulos 32,4 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

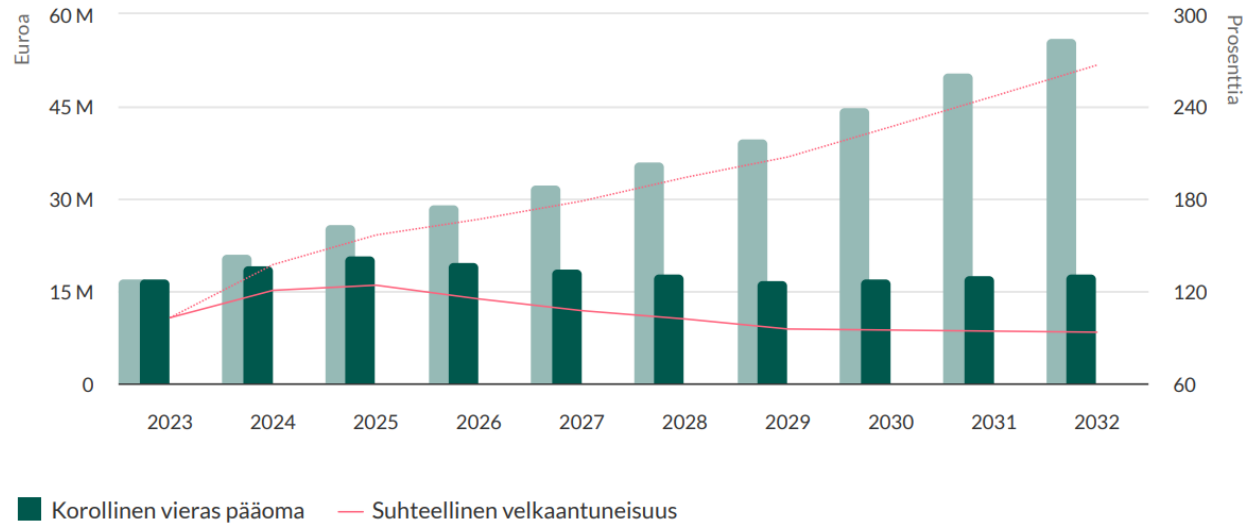

- Kunnan talous on noin -0,8 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2024, jonka jälkeen se on ylijäämäinen koko ennustejakson ajan.
- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen ylijäämä on 7,7 milj. euroa eli 32,4 miljoonaa euroa korkeammalla tasolla kuin perusskenaariossa.

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Korollisen vieraan pääoman määrä noin 38,5 milj. euroa pienempi

Vieraan pääoman määrä

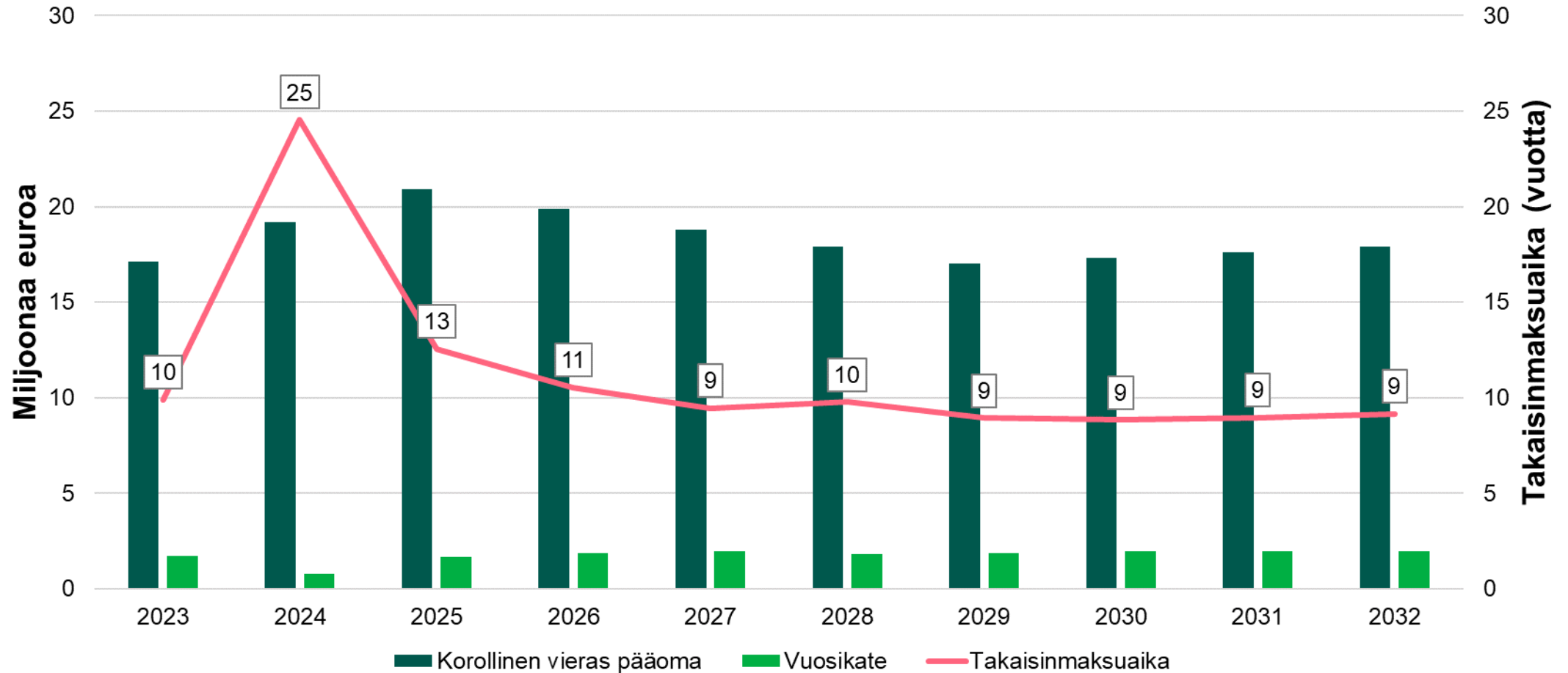
- Vuonna 2032 korollisen vieraanpääoman määrä on noin 17,9 milj. euroa.
- **Korollisen vieraanpääoman määrä on noin 38,5 milj. euroa pienempi verrattuna perusskenaarioon.**
- **Lainojen laskennallinen takaisinmaksu on keskimäärin 11 vuotta.**

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = 100 x (VPO – saadut ennakot) / Käyttötulot, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

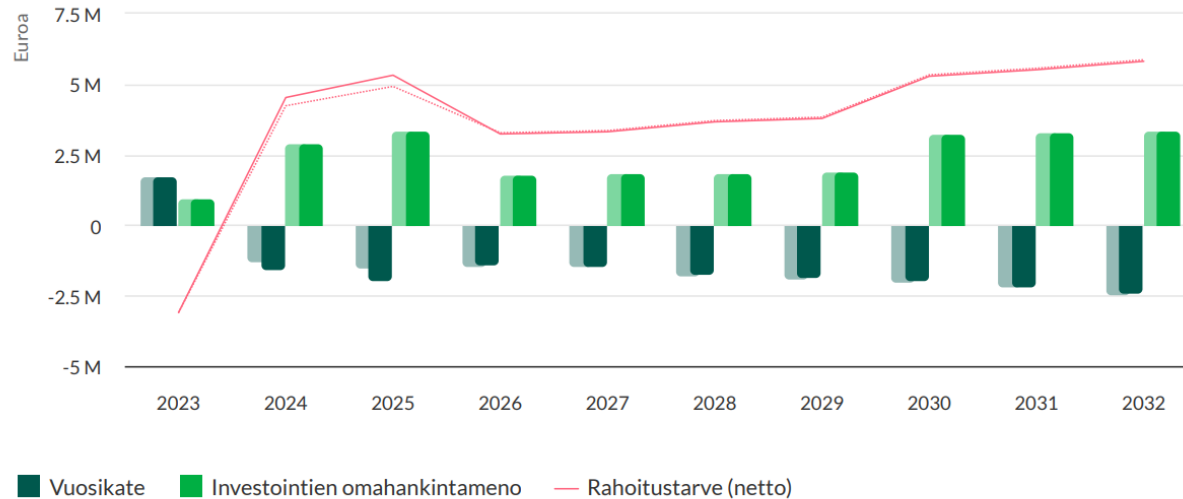
3 Kiinteistöjen purkuskenaario

- Kurssitie 9:n purku 2024:
 - Purkukulu 150 tuhatta euroa
 - Käyttökulujen pieneneminen 43 tuhatta euroa per vuosi
- Vanhan paloaseman purku 2024:
 - Purkukulu 200 tuhatta euroa
 - Käyttökulujen pieneneminen 25 tuhatta euroa per vuosi
 - Vuokratulon vähennys 10 tuhatta euroa per vuosi
- Kunnantalon purku 2025:
 - Purkukulu 450 tuhatta euroa

Muut oletukset kuten perusskenaariossa.

Rahoitustarve pienenee noin 360 tuhatta euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

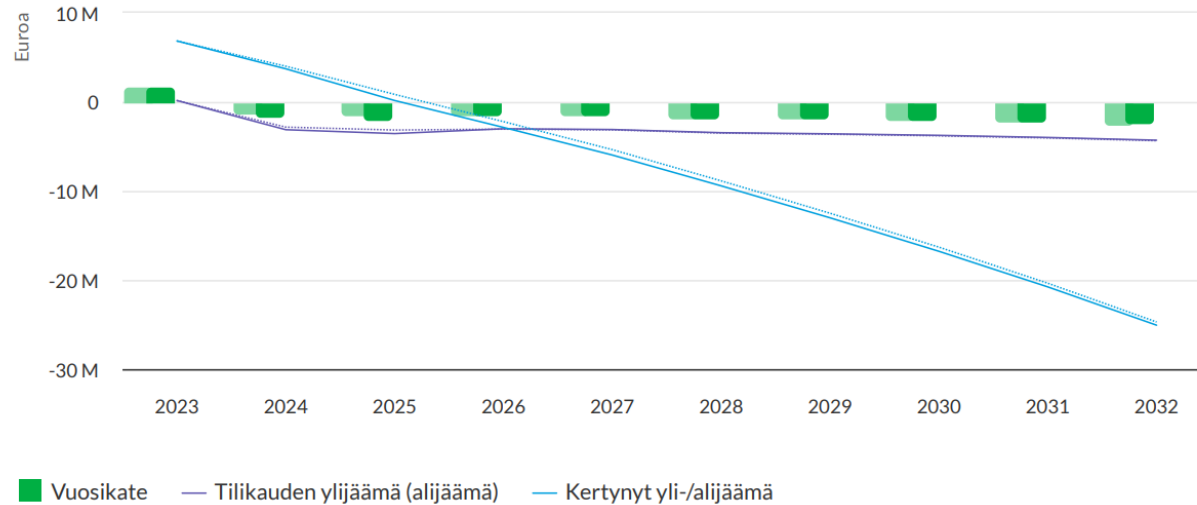

- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin -1,5 - (-2,4) milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 0,1 milj. euroa parempi kuin perusskenaariossa.
- Vuosikate ei riitä investointeihin ja kunnan rahoitustarve on yhteensä 40,4 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (360 tuhatta euroa vähemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Kertynyt alijäämä 0,4 milj. euroa enemmän kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

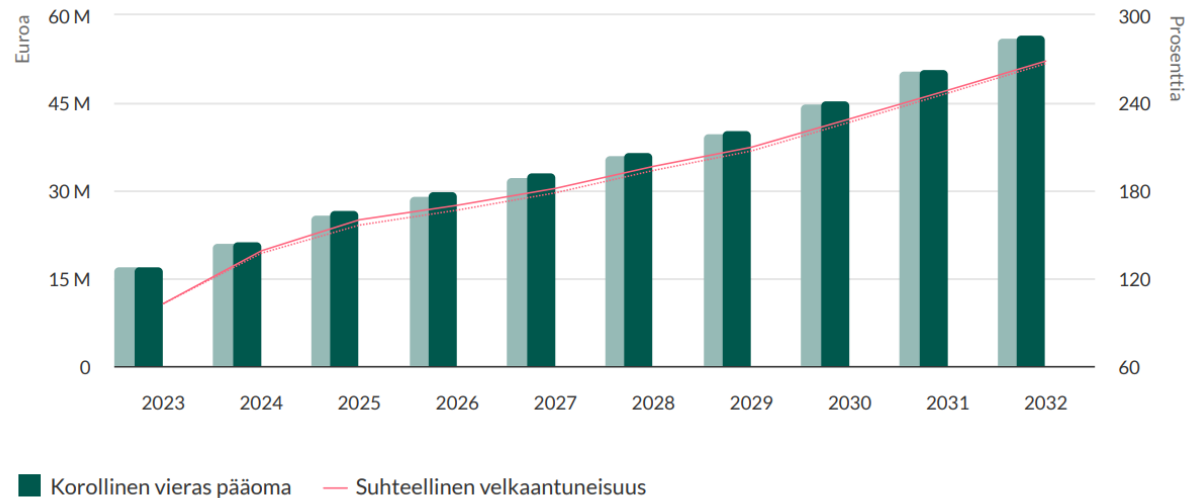

- Kunnan talous on alijäämäinen koko ennustejakson ajan.

- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen alijäämä on -25,1 milj. euroa eli 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin perusskenaariossa.

Korollisen vieraanpääoman määrä noin 0,4 milj. euroa suurempi

Vieraan pääoman määrä

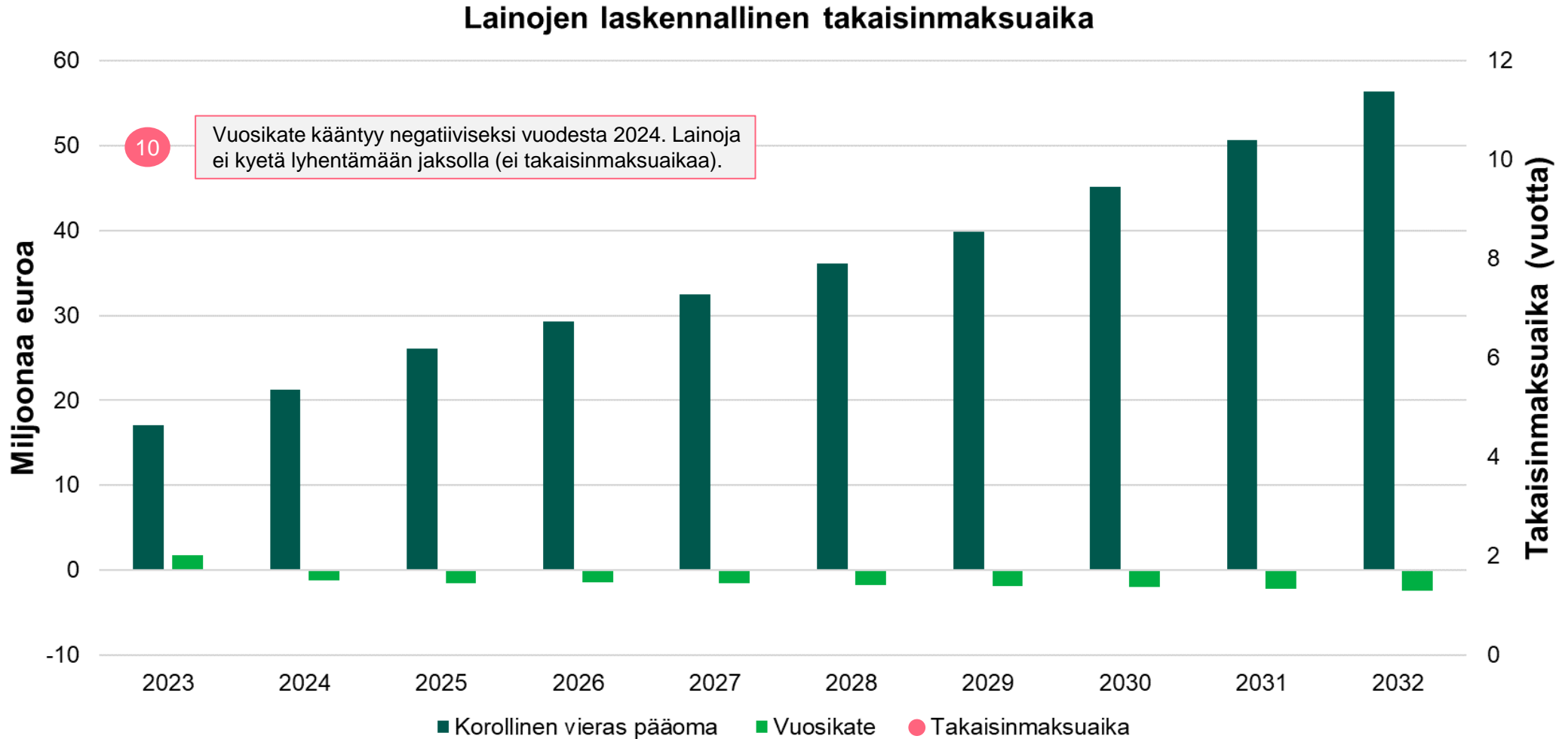

- Vuonna 2032 korollisen vieraan pääoman määrä on noin 56,7 milj. euroa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on noin 0,4 milj. euroa suurempi verrattuna perusskenaarioon.

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = 100 x (VPO – saadut ennakot) / Käyttötulot, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

4 Korkojen nousu markkina- ennusteita korkeammalle tasolle

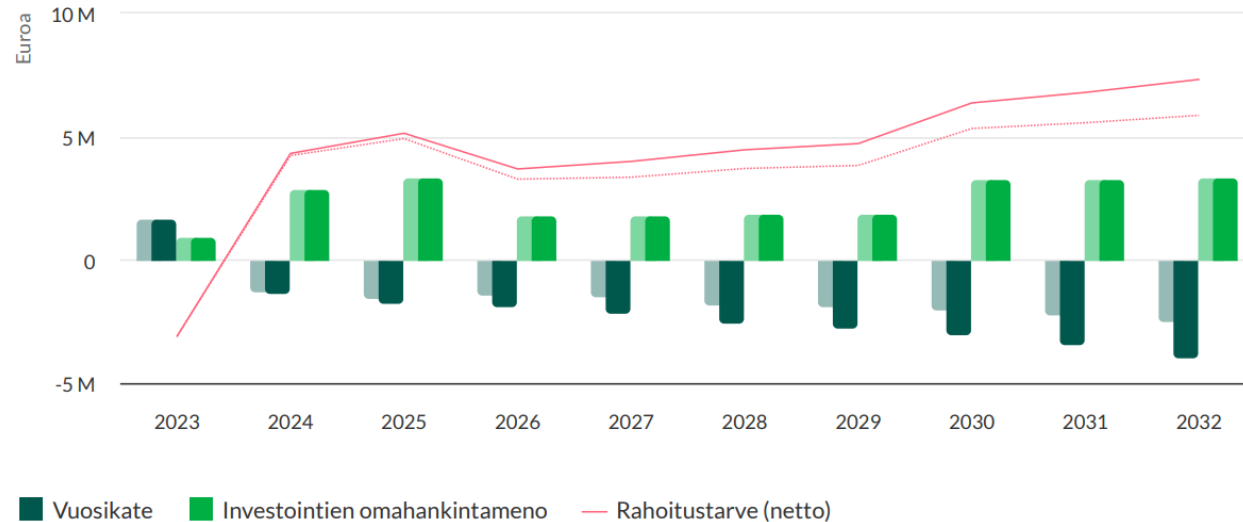
Korot nousevat perusskenaarioon nähden:

- 0,50 %-yksikköä vuonna 2024
- 1,0 %-yksikköä vuonna 2025
- 1,5 %-yksikköä vuonna 2026
- 2,0 %-yksikköä vuosina 2027-2032

Muut oletukset kuten perusskenaariossa.

Rahoitustarve kasvaa noin 6,7 milj. euroa perusskenaarioon nähden

Vuosikate ja investointien omahankintameno

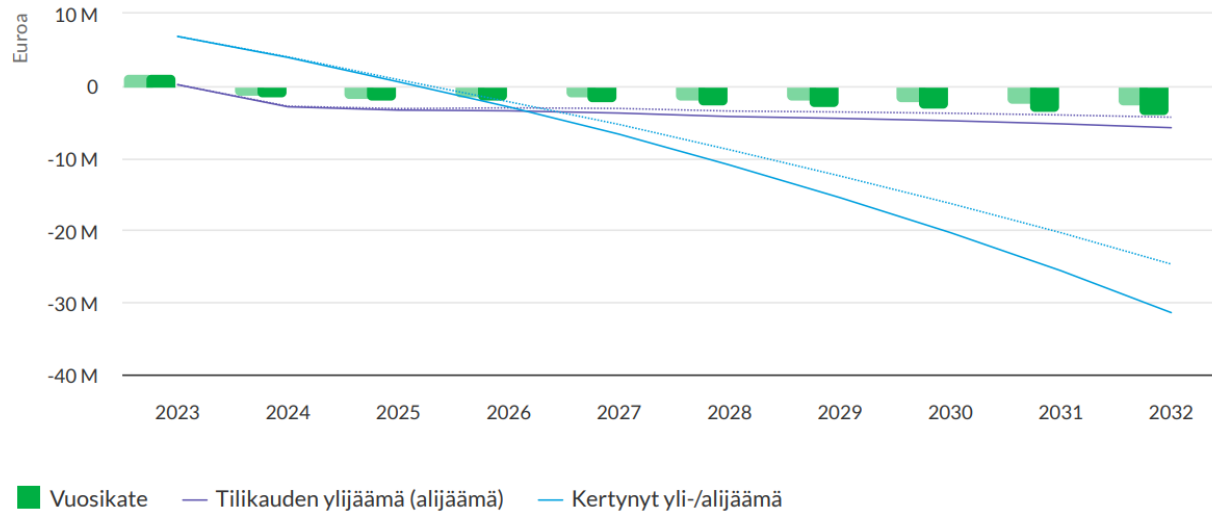

- Vuosikate vaihtelee vuosina 2024-2032 noin -1,3 - (-3,9) milj. euron välillä. Vuosikate on ennustejakson lopussa 1,5 milj. euroa enemmän negatiivinen kuin perusskenaariossa.
- Vuosikate ei riitä investointeihin ja kunnan rahoitustarve on yhteensä 46,8 miljoonaa euroa vuosina 2024-2032 (6,7 miljoonaa euroa enemmän kuin perusskenaariossa).

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Kertynyt alijäämä 6,7 milj. euroa enemmän kuin perusskenaariossa

Vuosikate ja yli- / alijäämä

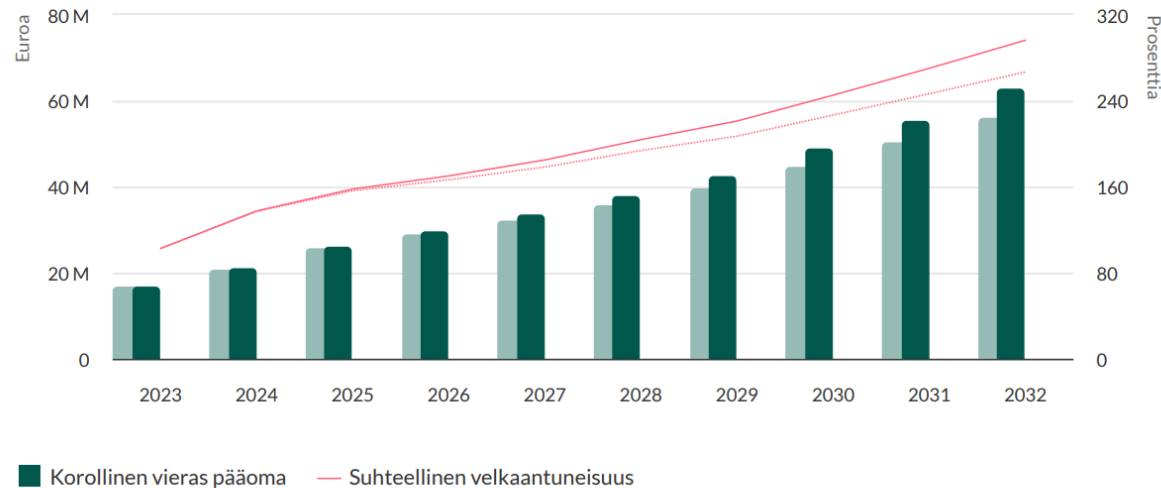

- Kunnan talous on alijäämäinen koko ennustejakson ajan.
- Vuoteen 2032 mennessä kumulatiivinen alijäämä on -31,4 milj. euroa eli 6,7 miljoonaa euroa enemmän kuin perusskenaariossa.

*Kuvassa tummat palkit sekä yhtenäinen viiva kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit sekä katkonainen viiva perusskenaariota.

Korollisen vieraanpääoman määrä noin 6,7 milj. euroa suurempi

Vieraan pääoman määrä

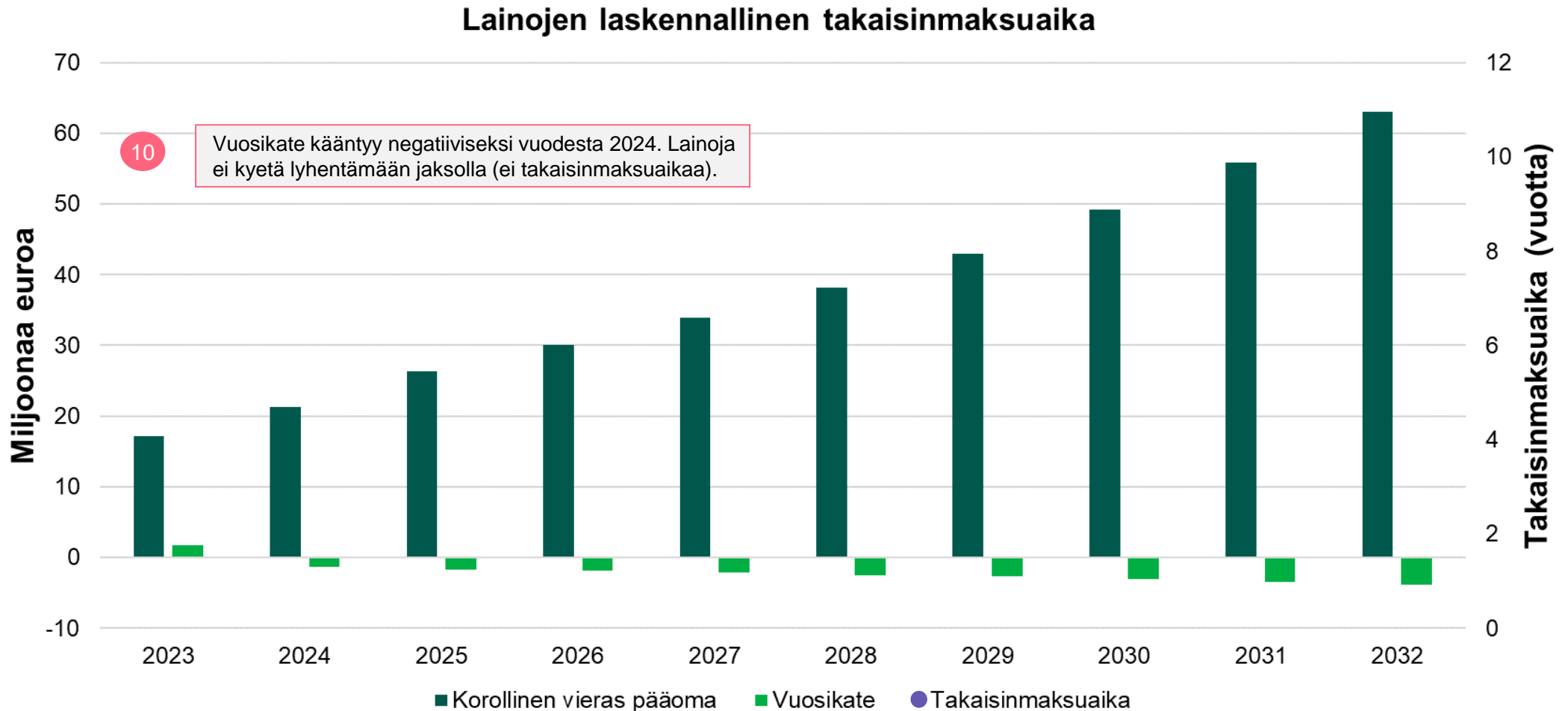

- Vuonna 2032 korollisen vieraan pääoman määrä on noin 63,1 milj. euroa.
- Korollisen vieraan pääoman määrä on noin 6,7 milj. euroa suurempi verrattuna perusskenaarioon.

*Kuvassa tummat palkit kuvastavat lisäskenaariota ja himmeät palkit perusskenaariota.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = 100 x (VPO – saadut ennakot) / Käyttötulot, missä käyttötulot ovat toimintatuotot, verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet.

Lainojen laskennallinen takaisinmaksuaika

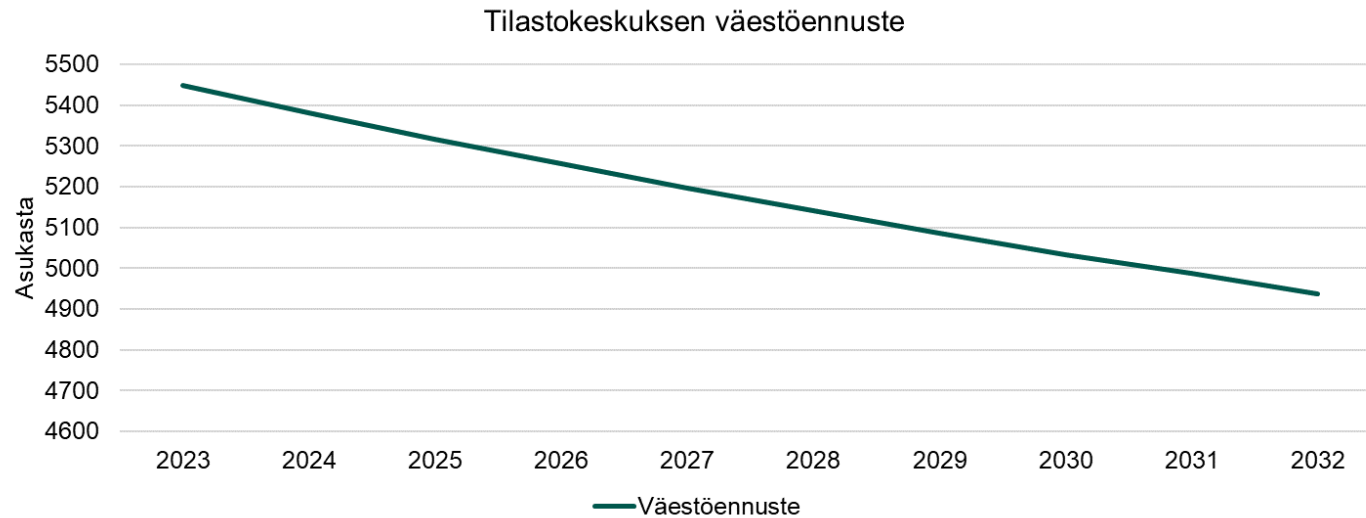
06 Liitteet

Liite 1 - Kunnille siirtyvien työvoimapalveluiden rahoitus

Mäntyharjun kunta	Euroa
Asukasluku 2020	5 676
Arvioidut siirtyvät kustannukset, €	562 348
Arvioidut siirtyvät kustannukset, €/as	99
Valtionosuuden lisäys, €	443 082
Valtionosuuden lisäys, €/as	78
Uudistuksen nettovaikutus (tulot - menot) €, 1.1.2027 -	-119 266
Uudistuksen nettovaikutus (tulot - menot), €/as	-21
Siirtymäajan 1. vaiheen rahoitus (vuositaso) (50%+50%), 1.1.2025-31.12.2025	502 715
Siirtymäajan 2. vaiheen rahoitus (25%+75%), 1.1.2026-31.12.2026	472 899
Rahoitus siirtymäajan jälkeen (0%+100%), 1.1.2027 -	443 082

- Siirtymäajan ensimmäisenä vuonna rahoitus määräytyy 50 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 50 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella.
- Siirtymäajan toisena vuonna rahoitus määräytyy 25 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 75 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
- Siirtymäajan jälkeen valtionosuusrahoitus määräytyy täysimääräisesti valtionosuuskriteereiden mukaisesti.

Liite 2 – Mäntyharjun väestöennuste

Ikärakenne (Tilastokeskus)

	0-5v	6 v	7-12v	13-15v	yli 16v	Yht.
E2023	174	36	267	155	4817	5449
E2024	170	32	261	138	4779	5380
E2025	168	30	254	132	4733	5317
E2026	175	21	229	136	4695	5256
E2027	172	31	206	137	4650	5196
E2028	169	30	194	141	4606	5140
E2029	166	29	192	121	4578	5086
E2030	164	29	185	115	4541	5034
E2031	162	28	182	105	4510	4987
E2032	160	28	180	102	4467	4937

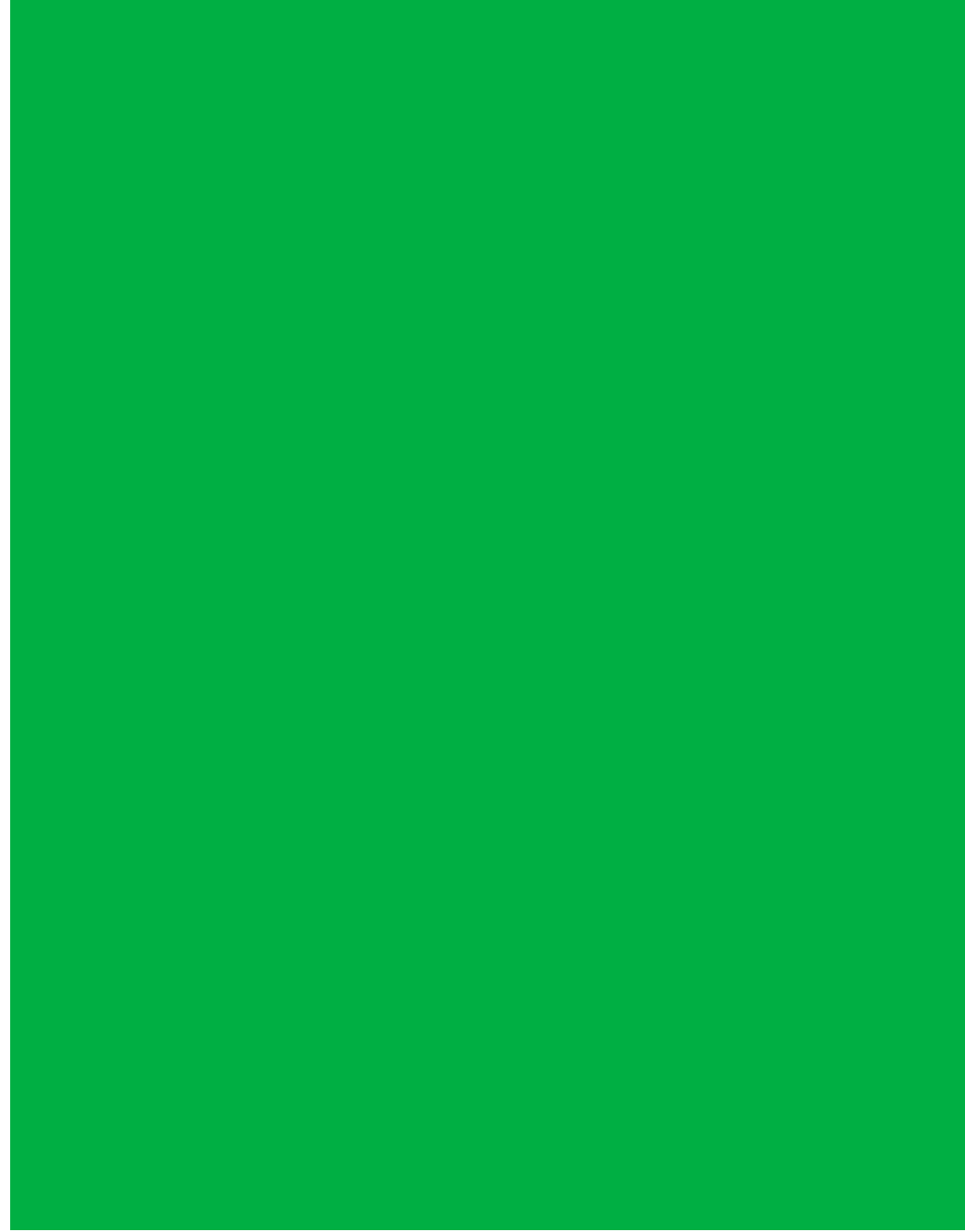
Liite 3 – Kunnan tuloslaskelma (perusskenaarion ennuste)

Tuhatta euroa	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Myyntituotot	1619	1635	1635	1668	1701	1735	1770	1805	1841	1878
Maksutuotot	358	358	358	365	372	380	388	395	403	411
Tuet ja avustukset	452	452	452	452	452	452	452	452	452	452
Muut toimintatuotot	2342	2389	2437	2485	2535	2586	2637	2690	2744	2799
Toimintatuotot	4771	4834	4882	4970	5061	5153	5247	5343	5440	5540
Valmisteverastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Palkat ja palkkiot	-7195	-7483	-7632	-7785	-7941	-8100	-8262	-8427	-8595	-8767
Henkilösivukulut	-2279	-2370	-2418	-2466	-2515	-2566	-2617	-2669	-2723	-2777
Palvelujen ostot	-5912	-6148	-6271	-6397	-6525	-6655	-6788	-6924	-7063	-7204
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1617	-1682	-1715	-1750	-1785	-1820	-1857	-1894	-1932	-1970
Avustukset	-843	-843	-843	-860	-877	-895	-912	-931	-949	-968
Muut toimintakulut	-1344	-1357	-1933	-1972	-2011	-2051	-2092	-2134	-2177	-2220
Toimintakulut	-19190	-19883	-20813	-21229	-21654	-22087	-22528	-22979	-23439	-23907
Toimintakate	-14419	-15049	-15931	-16259	-16593	-16934	-17282	-17636	-17998	-18367
Kunnallisveroprosentti	10,94	10,94	10,94	10,94	10,94	10,94	10,94	10,94	10,94	10,94
Kunnan tulovero	8746	8093	8205	8457	8626	8799	8975	9154	9337	9524
Kiinteistövero	3004	3064	3125	3188	3252	3317	3383	3451	3520	3590
Osuus yhteisöveron tuotosta	2318	1935	2065	2168	2211	2256	2301	2347	2394	2442
Verotulot	14068	13092	13395	13813	14089	14371	14658	14951	15251	15556
Valtionosuudet	2015	703	1149	1360	1487	1349	1426	1502	1571	1643
Korkotuotot	25	25	25	23	22	21	20	19	19	18
Muut rahoitustuotot	386	386	386	386	394	402	410	418	426	435
Korkokulut	-345	-393	-531	-730	-848	-975	-1084	-1236	-1444	-1720
Muut rahoituskulut	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-6	-6	-6
Rahoitustuotot ja -kulut	61	13	-125	-326	-438	-558	-659	-804	-1005	-1274
Vuosikate	1725	-1241	-1512	-1412	-1454	-1772	-1857	-1987	-2181	-2442
Suunnitelman mukaiset poistot	-1574	-1593	-1650	-1650	-1691	-1734	-1777	-1821	-1867	-1913
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1574	-1593	-1650	-1650	-1691	-1734	-1777	-1821	-1867	-1913
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	151	-2834	-3162	-3062	-3146	-3505	-3634	-3809	-4048	-4356
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	151	-2834	-3162	-3062	-3146	-3505	-3634	-3809	-4048	-4356

Liite 5 – Kunnan tase (perusskenaarion ennuste)

Tuhatta euroa	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
VASTAAVAA										
Aineettomat hyödykkeet	16	123	258	270	282	293	303	420	537	652
Maa- ja vesialueet	4495	4526	4558	4589	4621	4652	4684	4715	4747	4778
Rakennukset	24892	25592	26471	26577	26681	26782	26880	27641	28400	29154
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4014	4348	4772	4809	4845	4880	4913	5278	5642	6003
Koneet ja kalusto	192	393	647	670	691	712	732	951	1169	1386
Muut aineelliset hyödykkeet	47	73	107	110	113	116	119	148	177	206
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	116	116	116	116	116	116	116	116	116	116
Aineelliset hyödykkeet	33754	35047	36670	36871	37067	37258	37444	38850	40250	41643
Osakkeet ja osuudet (pysyvässä vastaavissa)	4205	4205	4205	4205	4205	4205	4205	4205	4205	4205
Joukkovelkakirjasaamiset (pysyvässä vastaavissa)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut lainasaamiset (pysyvässä vastaavissa)	2089	2001	1913	1825	1737	1649	1561	1473	1385	1297
Muut saamiset (pysyvässä vastaavissa)	382	382	382	382	382	382	382	382	382	382
Sijoitukset	6676	6588	6500	6412	6324	6236	6148	6060	5972	5884
Pysyvät vastaavat	40446	41758	43428	43553	43673	43787	43895	45330	46758	48180
Toimeksiantojen varat	125	125	125	125	125	125	125	125	125	125
Vaihto-omaisuus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saamiset	1366	1366	1366	1366	1366	1366	1366	1366	1366	1366
Rahoitusarvopaperit	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Rahat ja pankkisaamiset	2994	2994	2994	2994	2994	2994	2994	2994	2994	2994
Vaihtuvat vastaavat	4366	4366	4366	4366	4366	4366	4366	4366	4366	4366
Vastaavaa yhteensä	44937	46249	47919	48044	48164	48278	48386	49821	51249	52671
VASTATTAVAA										
Peruspääoma	15499	15499	15499	15499	15499	15499	15499	15499	15499	15499
Arvonkorotusrahasasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut omat rahastot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	6688	6839	4005	844	-2218	-5364	-8869	-12503	-16311	-20359
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	151	-2834	-3162	-3062	-3146	-3505	-3634	-3809	-4048	-4356
Oma pääoma	22338	19504	16343	13281	10135	6630	2996	-812	-4860	-9216
Toimeksiantojen pääomat	588	588	588	588	588	588	588	588	588	588
Pakolliset varaukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaiset lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19890	22360	27160	28960	30760	32560	34360	36160	37960	39760
Mallinnetut uudet lainat	-3992	-2316	-2285	-898	567	2387	4329	7772	11449	15426
Pitkäaikainen vieras pääoma	16499	20645	25476	28663	31928	35548	39290	44533	50010	55787
Lyhytaikaiset lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1188	1188	1188	1188	1188	1188	1188	1188	1188	1188
Lyhytaikaiset ostovelat	2104	2104	2104	2104	2104	2104	2104	2104	2104	2104
Lyhytaikaiset siirtovelat	2057	2057	2057	2057	2057	2057	2057	2057	2057	2057
Liittymismaksut ja muut lyhytaikaiset velat	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
Lyhytaikainen vieras pääoma	5512	5512	5512	5512	5512	5512	5512	5512	5512	5512
Vieras pääoma	22011	26157	30988	34175	37440	41060	44802	50045	55522	61299
Vastattavaa yhteensä	44937	46249	47919	48044	48164	48278	48386	49821	51249	52671

Liite 6 – Makrotalouden toimintaympäristö

Talouden toimintaympäristö pähkinäkuoressa

- Makrotalous on kestänyt koronapandemian ja sodan aiheuttamia tarjontapuolen häiriöitä yllättävän hyvin
 - Pankkien luotonanto kuitenkin supistuu ja kasvu hidastuu → **USA-vetoinen taantuma merkittävä riskiskenaario**
- Luottolaman riski vähentää rahapolitiikan lisäkivistysten tarvetta – toisaalta inflaatio yhä liian voimakasta.
 - Jännite keskuspankkien eri tavoitteiden välillä kasvaa - **euroalueella erityishaasteena jäsenmaiden erot inflaatiossa ja korkoherkkydessä**
 - **EKP nostanee talletuskorkoa vielä n. tasolle 3,75 % asti, ensimmäiset koronlaskut 2024?**
- Korkoympäristössä tapahtunut pitkäkestoinen muutos.
- Suomessa talouden tunnelma hieman kohentunut, mutta kasvua ei lyhyellä aikavälillä ole luvassa. Talouden suhdanne- ja korkoherkillä sektoreilla (vientiteollisuus, rakentaminen) näkymä erityisen heikko.

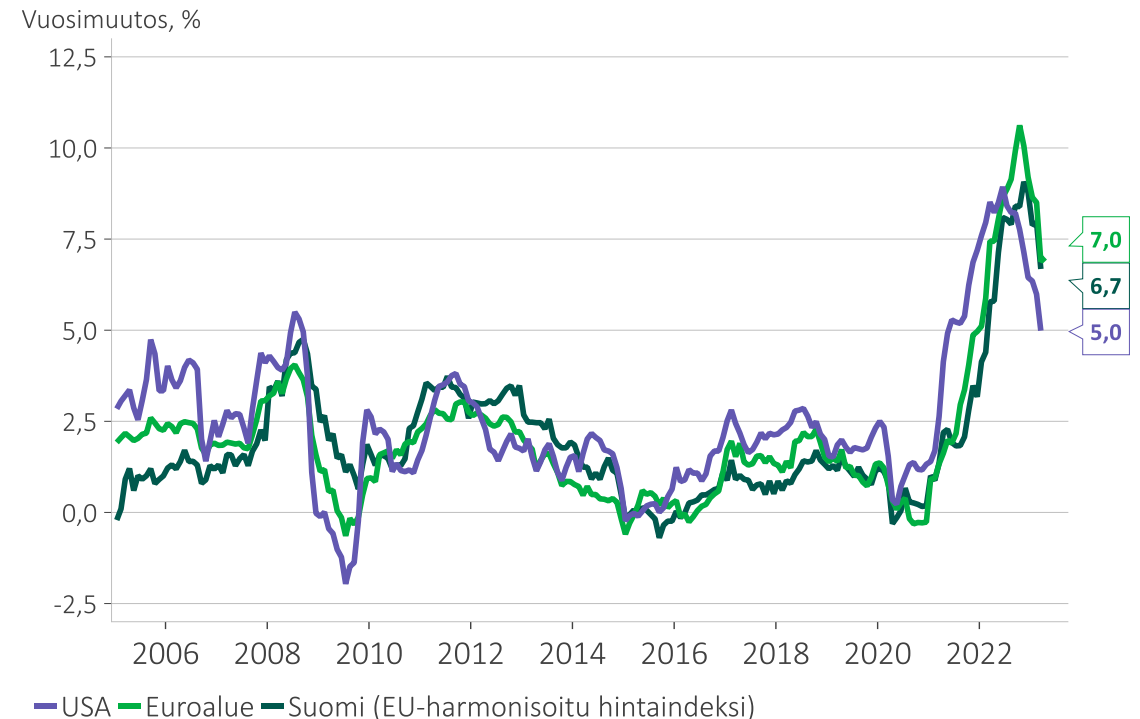
Elinkustannusten ja korkotason nousu heikentävät suhdannenäkymää, inflaatio yhä voimakasta

Bruttokansantuotteen kasvu

Lähde: BEA, Eurostat, StatFin, NBS, INSEE, INE, DESTATIS, Istat, NBB, ONS, SSB, SCB, Statistics Denmark, Statistics Iceland,

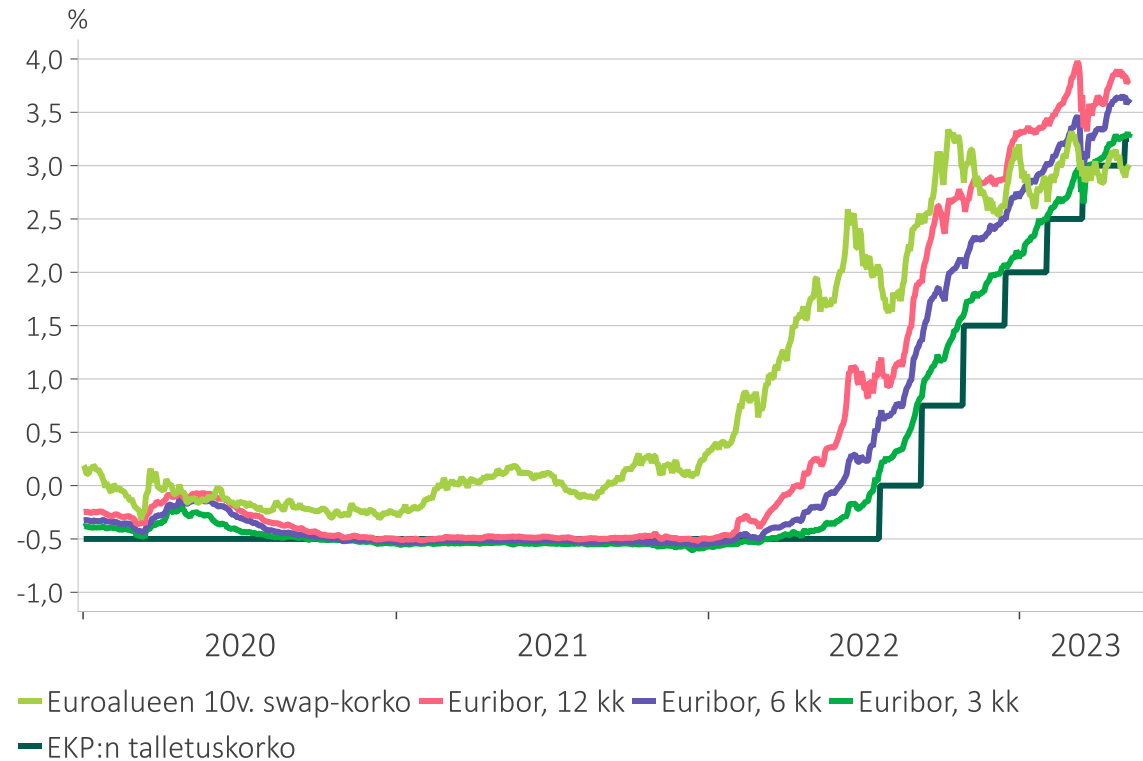
Kuluttajahintainflaatio

Lähde: BLS, Federal Reserve Bank of Dallas, Eurostat, StatFin, DESTATIS, Macrobond, Kuntarahoitus

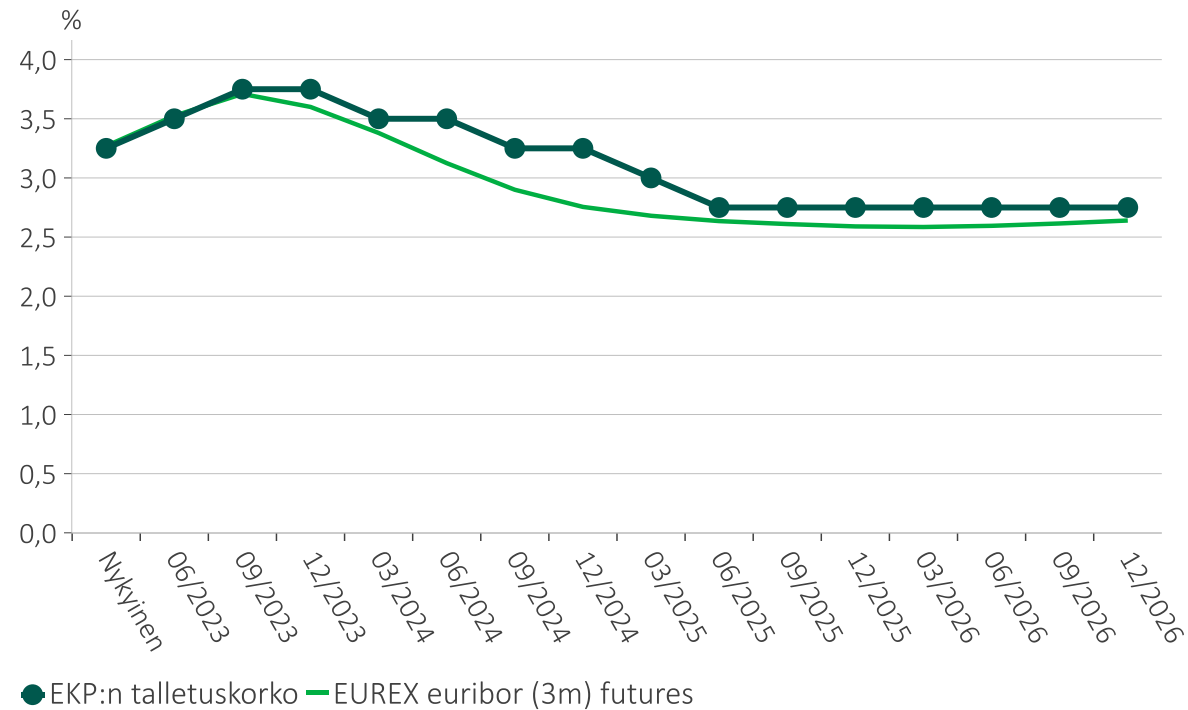
Inflaation vuoksi rahapolitiikkaa kiristetty nopeasti –koronnostoja tarvittaneen vielä lisää

EKP:n talletuskorko, euriborit ja 10v. swap-korko

Lähde: European Money Markets Institute (EMMI), ECB, Macrobond, Macrobond, Kuntarahoitus

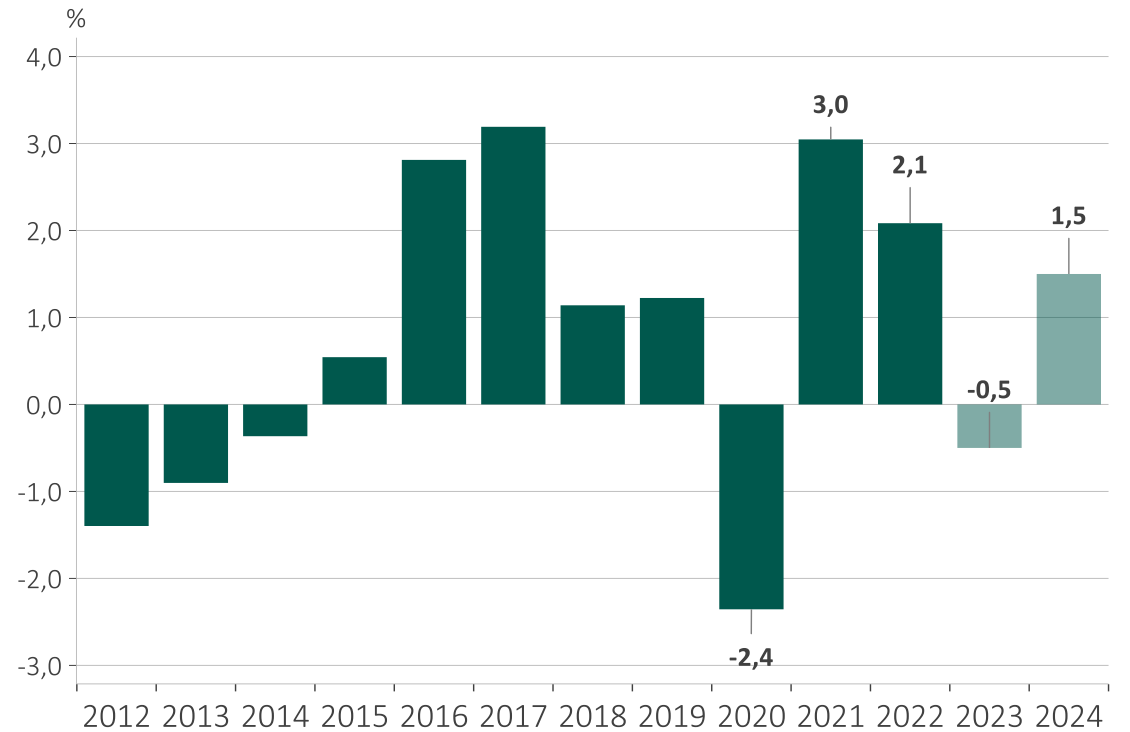
Kuntarahoituksen arvio EKP:n talletuskoron kehityksestä 2023-2026 vs. 3 kk euriborin futuurihinnoittelu

Lähde: Eurex Exchange, European Money Markets Institute (EMMI), Macrobond, Kuntarahoitus

Suomessa käynnistymässä lievä taantuma, työllisyys heikkenee vain maltillisesti

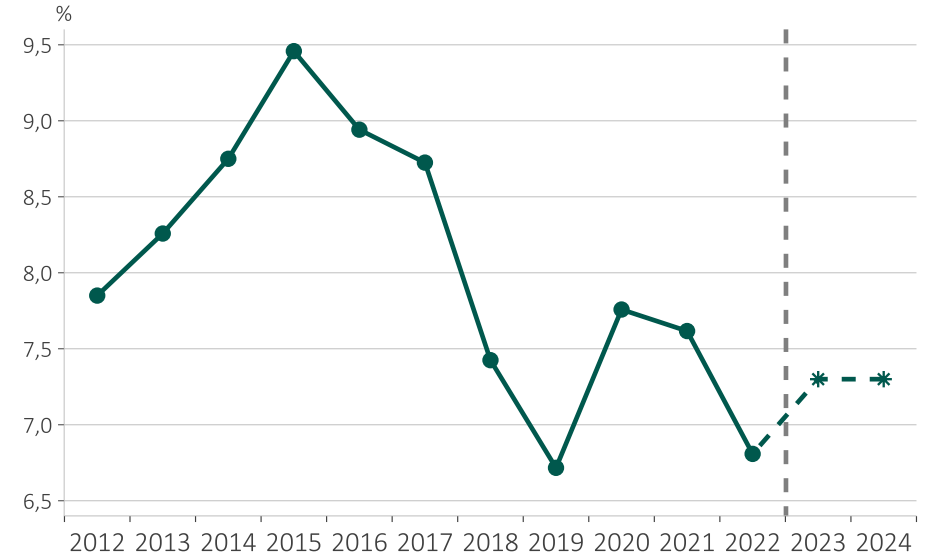
Suomi, BKT-kasvu + Kuntarahoituksen ennuste 2023-2024

Lähde: StatFin, Macrobond, Kuntarahoitus

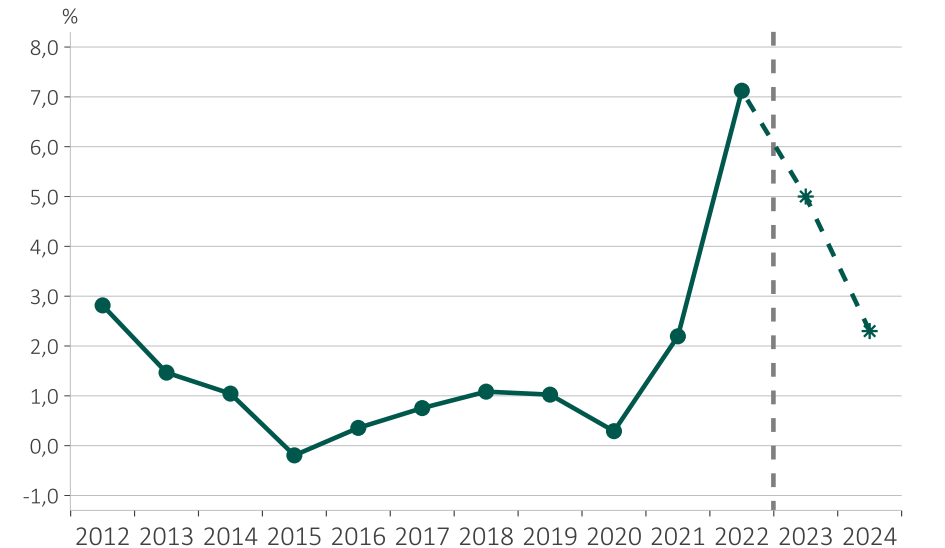
Lähde: Kuntarahoitus

Suomen työttömyysaste (15-74v.), vuosikeskiarvo + Kuntarahoituksen ennuste 2023-2024

Lähde: StatFin, Macrobond, Kuntarahoitus

Kuluttajahintainflaatio, vuosikeskiarvo, % + Kuntarahoituksen ennuste 2023-24

Lähde: StatFin, Macrobond, Kuntarahoitus

Vastuuvapauslauseke

Kuten normaalisti toimeksiantoja hoitaessaan / laskelmia tehdessään, Inspira on luottanut käyttämänsä Toimeksiantajalta, Toimeksiantajan osoittamalta taholta ja julkisista lähteistä saamansa tiedon oikeellisuuteen ja täydellisyyteen, eikä ole vastuussa minkään julkisesti tiedossa olevien tai sille annettujen tietojen itsenäisestä tarkastamisesta, eikä ole tietoja itsenäisesti tarkastanut. Inspira on toimeksiantoa ja taloudellista mallinnusta varten olettanut ja luottanut siihen, että kaikki kyseessä olevat tiedot ovat paikkansa pitäviä ja riittäviä. Inspira ei ole myöskään suorittanut minkään omaisuuserän tai varojen fyysistä tarkastusta, eikä ole hankkinut tai saanut muulta taholta käyttöönsä mitään riippumatonta arviota mistään Kohteen omaisuuserästä, varoista tai vastuista.

Antamamme raportti ja laskelmat perustuvat raportin päivämääränä vallitsevaan markkinatilanteeseen, taloudellisiin, rahoituskellisiin ja muihin olosuhteisiin sekä Inspiralle raportin päivämäärään mennessä toimitettuihin tietoihin. Muutokset edellä mainituissa tiedoissa, olosuhteissa tai materiaalissa edellyttävät uudelleen arvostamista ja voisivat johtaa raportin ja laskelmien olennaisiin muutoksiin. Inspira ei ole edellä mainittuja tietoja, olosuhteita tai materiaaleja koskevien muutosten johdosta velvollinen päivittämään tai muuttamaan raporttia ja laskelmia.

Raportti sekä laskelmat ja niiden tulokset sekä näiden perusteella tehdyt johtopäätökset ovat riippuvaisia käytetyistä oletuksista. Kun käytetyt oletukset liittyvät muun muassa oletuksiin tulevaisuuden kehityksestä, Inspira ei voi taata raportin ja laskelmien oikeellisuutta eikä Inspira vastaa raportissa esitettyjen tietojen tai arvioiden oikeellisuudesta tai pitävyydestä. Mahdollisten järjestelyiden toteuttaminen perustuu kaikilta osin Toimeksiantajan omaan perusteltuun päätöksentekoon eikä Inspira ota vastuuta järjestelyn toteuttamisesta tai muustakaan päätöksenteosta.

Tätä raporttia ei saa muuttaa tai luovuttaa taikka käyttää mihinkään muuhun tarkoitukseen kuin, mitä toimeksiantosopimuksessa osapuolten välillä on sovittu. Muuttamista, luovuttamista tai käyttämistä koskevan rajoituksen rikkominen johtaa Inspiran vapautumiseen kaikista raportista johtuvista tai siihen liittyvistä vastuista.

Inspiran vastuu on rajattu siten kuin Toimeksiantajan kanssa on sovittu. Inspira ei hyväksy vastuuta raportista suhteessa muihin tahoihin kuin Toimeksiantajaan eikä Inspira ole vastuussa vahingoista, jotka aiheutuvat siitä, että kolmas osapuoli saa tiedon raportista, käyttää sitä tai luottaa siihen.